יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa niszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 223 | Łódź, Wtorek, 26 września 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ו' תשרי תרצ"ד | № 223

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געעפענט די פעלקער=ליגע=סעסיע

אין דער ערעפענונגס=רעדע האט דער נארוועגישער אויסערן=מיניסטער גערעדט וועגן די דורכפאלען פון דער פעלקער-ליגע

גענף, 25 (ספ. טעל.)

היינט איז געעפענט געווארען די סעסיע פון דער פעלקער-ליגע.

צו דער ערעפענונג איז געקומען נעבעל'ס מיט זיין גווארדיע.

די ערעפענונגס-רעדע האט געהאלטען דער נארוועגישער אויסערן-מיניסטער מאווינקעל. ער האט אנאליזירט די סבות פארוואס דער פרעסטיזש פון דער פעלקערליגע איז געבראכען געווארען ביי דער עפענטליכער מיינונג און האט אויך אנגעוויזען אויפ'ן מיסטראפאלג פון די בעמיהונגען אויסצובע-סערן די סיטואציע אויפ'ן ווייטען מזרח. ער האט אויך אנגעוויזען אויף דער ענטוישונג, וואס עס האט ארויסגערופען די איצטיגע לאגע אין אייראפע, וואו עס דראהט נאך אלץ די געפאהר פון א נייער מלחמה און האט אויך אנגעוויזען אויף די מיסערפאלגען פון דער ענטוואפנונגס קאנפערענץ און ווירטשאפט-ליכען קאנפערענץ אין לאנדאן. ער האט אויך פעסטגעשטעלט, אז עס וואלט געווען בעסער, אז די קאנפערענץ אין לאנדאן וואלט גארנישט פאר-געקומען. אויך וועגן דער ענטוואפנונגס=קאנפע-רענץ איז פערהאן א מיינונג, אז עס האט גע-ברענגט מעהר שאדען ווי נוצען פאר'ן פרעסטיזש פון דער פעלקער-ליגע. צום סוף האט ער פערזי-דיגט מיט'ן טרייסט, אז טראץ די ענטוישונגען איז די פעלקער-ליגע א גוטער אינסטרומענט און מען דארף טון אלץ, צו דערהאלטען די ליגע שטארק און נוצליך.

נאכדעם איז אלס פארזיצער געוועהלט גע-ווארען דער דעלעגאט פון צפון-אפריקא וואטער.

גענף, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

דער פארשטעהער פון נארוועגיען האט אין זיין ערעפענונגס-רעדע בעטאנט די נויטווענדיגקייט פון מיטארבייט פון אלע פעלקער און הסכם מיט די פרינציפען פון ברידערליכקייט און מיט'ן גע-דאנק פון גלייכקייט.

אין די קרייזען פון פעלקער-בונד ווערט די רעדע קאמענטירט אויף אן'אופן פון א אונדירעק-טער פעראורטיילונג פון דעם, וואס קומט פאר אין דייטשלאנד.

—=§§§[]§§=—

ולקחתם לכם משלכם!
קויפט נור „תוצרת-הארץ"
ארץ=ישראל'דיגע
אתרוגים
וללובים מבחורים
צו בעקומען נור אין
„תוצרת ארץ=ישראל", לאדז,
שרודמיעסקא 3. כל הקודם זכה!

א כתיבה וחתימה טובה
ווינש איך מיינע געעהרטע קונדען,
פאמיליע, פריינד און בעקאנטע
י. גוטערמאן
אייג. פון קונסט-פאטאגראפישע אנשטאלט
„פאלאניא" יערוזעגא 11.

יום=כפור איך בית=תפלה פון פילהארמאניע נארוטאוויטש —20—
טויזענדער מתפללים זענען בעגייסטערט געווארען פון די הארציגע תפלות פון דעם פענאמענאלען
חזן און זינגער ה' משה פריים
די ראש-השנה'דיגע הערליכע תפלות פון קאנטאר ה' פריים אין פילהארמאניע האבען די מתפללים איבערצייגט, אז אלע שבחים פאר דעם פרעכטיגען קאנטאר און זינגער זענען נישט געווען איבערטריבען, א קאנטאר און חזן פון אזא קראפט האט לאדז שוין לאנג נישט געהערט.
כדי צו געבען דעם תענוג די אנדערע, וועלכע האבען נאך נישט געהאט די מעגליכקייט צו הערען דעם וואונדערבארען חזן און זינגער, האט דער בית תפלה-קאמיטעט בעשלאסען צוצו-שטעלען נאך איינציגע צעהנדליג שטוהלען אויף יום-כפור.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע טעגליך פון 10 פריה ביז 8 אוונט. פרייטאג ערין"כ פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג.
בעמ.: צוליב דעם, וואס אהן בילעטען וועט קיינער נישט ארייגעלאזט ווערען, ווערט דאס ג' פובליקום געבעטען בעצייטענס זיך צו בעזארגען מיט בילעטען, אויך ווערט געבעטען צו כל נדרי נישט מיטצוברענגען קיין קליינע קינדער.

ברוך הבא! יודעל קאפעלוש
אתרוגים
איז מיט
לולבים והדסים פון טריעסט שוין דא
צו בעקומען אין הורט און ענצעל
4 נאוואמיעסקא 4, בײ כרעשאה, פראנט, אין קאנפעקציע-געשעפט

אתרוגים
מובחרים
לולבים והדסים
צו בעקומען ביי
גאלדשטיין און ניסעל
נאוואמיעסקא 19, אין הויף „באר ווארשאווסקי".

בעקאנטמאכונג.
דער ראבינאט און דער ועד הכשרות מאכען בעקאנט, אז נור די אונטענאויסגערעכענטע שחט=הייזער געפינען זיך אונטער אונזער השגחה:
ווסכאדניא 50,
זאכאדניא 58,
סילינסקיענא 34,
וואלבארסקא 8,
יוליוש-גאס 36
צעגלאנא 11 (בעלוט),
גרינער מארק 9,
זארזשעווסקי 4 (גייערס ראיאן)

אתרוגים
לולבים והדסים
במחיר השוה בהורט און ענצעל צו בעקומען ביי
Emanuel Kapelusz
PL. WOLNOŚCI 10.

אתרוגים
מובחרים
לולבים והדסים
פון דער ערשטער קוועלע איז שוין צו בעקומען ביי
„אגרומי"
נעז. מיט בעגרעניצטע האפט
לאדז, קאשטשעלנא 1, טעל. 133-33.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

Dr. med.
Szymon Grinberg
פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58
צוריקגעקעהרט
אויפנאהמס-שעה'ן פון 3 ביז 6 נאכמ.

DR.
Z. Aronson
פרויען=ארצט
צוריקגעקעהרט

Dr. med. H. GUTSZTAT
ספעציאל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Zachodnia 62 (Śródmiejska 14)
telefon 129-52.
נעמט אן פון 11–1 און פון 5–7 אוונט.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8–1 מיטאג און פון 6–9 אוונט.
זונטאג פון 10–1 בײטאג.
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעמשניצע-פרייזן

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אוו.

די קאנצעלאריע פון
געשוואוירענעם איבערזעצער
אין פראנצויזישע, דייטשע און רוסישע שפראכען
Mgr. Zofja Beylin
געפינט זיך אויף
פיעטריקאווער 89
טעל. 145-03
4907 פראנט צווייטער שטאק.

פאר
גאלד, בזשוטעריע
און לאמבארד- קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

די פעראייניגטע
יודישע פליישער-ארגאניזאציע אין לאדז
פאדערן אויף אלע מיטגלידער אונבעדינגט צו קומען היינט, דינסטאג, ד. 26/9 1933, פינקטליך 6 א זייגער אוונט אין לאקאל פון קריסטליכען פליישער-צעך (קאפערניקא 46)
אויף די אויסערגעוועהנליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג
וועגן די סובסקריפציע פון דער נאציאנאלער הלואה
די פערוואלטונגען פון:
פליישער-און וואורשטענמאכער-צעך, פיעטריקאווער 24
שעכטער-הורטאווניקעס-פעראיין, פאדזשעטשנא 10
קעלבער-שעכטער-פעראיין, פאדזשעטשנא 10
באלוטער קצבים-פעראיין, זגערזשער 84
גראשער-הענדלער-פעראיין, אלעקסאנדריסקא 8. 5218

פויליש-פראנצויז. צוזאמענארבייט אין גענף

קאנפערענץ צווישן פאל באנקור און מיניסטער בעק

פאריז, 25. (ספ. טעל.)

„זשורנאל" איז מודיע פון גענף, אז דער פראנצויזישער מיניסטער פאל באנקור האט געהאט קאנפערירט מיט'ן פוילישן מיניסטער בעק.

די דייטשע צילן מוזן אינטערעסירן פוילן, באזונדער דערפאר, וואס די דייטשע צילן צו ענדערן די מזרח-גרעניצן.

עס זענען פעראן באווייזן, שרייבט די צייטונג, אז די דייטשן האבן ארגאניזירט אין ליטע צוויי געהיימע פאבריקן, איין וואס ברענגט ארבייט אויס הארמאטן און לופט-שיפן, און די צווייטע — כעמישע שטאפן.

דער בעזוך פון מיניסטער פאל באנקור ביים פוילישן מיניסטער בעק איז א באווייז פון א נעענטער צוזאמענארבייט צווישן ביידע פעלקער אין גענף.

לינדבערג אין מאסקווע

מאסקווע, 25 (ספ. טעל.)

היינט 5,50 פארנאכט איז לינדבערג געקומען צו פליען קיין מאסקווע, וועלנדיג בעגריסט דורך דער סאוויעטישער לופט-פליה-מאכט.

ליקווידירט א געהיימע היטלעריסטישע צענטראלע אין ווין

ווין, 25 (ספ. טעל.)

די פאליציי האט דא ליקווידירט א נייע געהיימע היטלעריסטישע צענטראלע. עס זענען ארעסטירט געווארן 30 פערזאן.

שטורמישע געשעהענישן אין בודאפעשט

בודאפעשט, 25 (ספ. טעל.)

אויף א פערזאמלונג פון די אונגארישע לעגיטימיסטן איז געקומען צו אנ'ערנסטע צוזאמענשטויס מיט זייערע געגנער צווישן די סטודענטן, וועלכע האבן געווארפן שמעקבאמבעס און געשריגן: „נידער מיט די האבסבורגער".

פאליציי האט זיך ארייגעמישט. די סטודענטן האבן שפעטער, אויף א פערזאמלונג אנגענומען א רעזאלוציע געגען אנשלוס און אז דאס אונגארישע פאלק וועט נישט מעהר פערגיסן קיין בלוט פאר'ן דייטשן אימפעריאליזם.

ארעסטירט 40 פראפעסארען

בערלין, 25 (סס. טעל.)

אויפ'ן שלאס היידעלסהיים אין ווירטעמבערג האט מען ארעסטירט 40 סאציאליסטן און קאמוניסטן, וועלכע האבן זיך דארט פערזאמעלט ארומצורעדן די איצטיגע ווירטשאפטליכע לאגע אין דייטשלאנד.

נאכ'ן ארעסט, איז ארויסגעגעבן געווארן אנ'אפיציעלער קאמוניקאט, אין וועלכן עס ווערט געזאגט, אז די 40 פראפעסארען האבן זיך בעמיהט צו שאפן אנ'ארגאניזאציע, צו סאבאטירען די ארבייט פון דער נייער דייטשער רעגירונג.

אמבאסאדאר סקירמונט צוריק-געקומען קיין לאנדאן

לאנדאן, 25. (סס. טעל.)

דער פוילישער אמבאסאדאר אין לאנדאן ה' סקירמונט איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

גרויסער ערפאלג פון הערמאנ'ס רעזשי אין ניו-יארק

ניו-יארק. (יס"א) אין „פראספעקט טעאטער" איז פארגעקומען די פרעמיערע פון ליבערמאנ'ס טעאטער-שטיק, וועלכע איז רעזשיסירט געווארן דורכ'ן בעקאנטן יודישן רעזשיסער דוד הערמאן, וואס איז ספעציעל צו דעם צוועק איינגעלאדן געווארן פון פוילען. די פארשטעלונג איז אדורך מיט גרויס ערפאלג און איז אויפגענומען געווארן מיט גרויסע אוואציעס פון גאנצן עולם פאר'ן רעזשיסער און די ארטיסטען.

נאך דער פרעמיערע איז פארגעקומען אנ'אימפראוויזירטער באנקעט מיט'ן אנטייל פון אברהם רייזען, הלל ראגאף, דזשעני גאלדשטיין, ליבערמאן, גאטעספעלד, אשעראוויטש, פאגעלמאן, עהרענרייך און דעם גאנצן אנסאמבל אין „פראספעקט-טעאטער". א רייה רעדנער האבן געשילדערט די גרויסע פערדינסטען פון ה' דוד הערמאן פאר'ן יודישן טעאטער און זיינע בעמיהונגען צו שטעלן די יודישע טעאטער-שאפונג אויף א הויכן קינסטלערישן ניווא.

מיר מאכען קיין געשעפטן נישט מיט אונזערע בלוטיגע דייטשע שונאים!

דער פראצעס וועגן אונטערצינדען דעם רייכסטאג

לייפציג, 25. (ספ. טעל.)

איידער מען האט אנגעהויבן די נעכטיגע געריכטס-פערהאנדלונגען האט דימיטראוו פערטיידיגער ארייגעטראגן א פארשלאג אויסצוהערן דימיטראווס שוועסטער וועלכע איז געקומען פון פאריז.

דער פראקוראר האט זיך ארויסגעזאגט געגען דאזיגען פארשלאג. דאס געריכט האט מסכים געווען אויסצוהערן די שוועסטער.

די שוועסטער ערקלערט דאן, אז זי איז געקומען פון פאריז וואו זי האט אונטערהאנדעלט מיט איינציגע אדוואקאטן וועגן איבערנעהמען צו פערטיידיגען איהר ברודער..

דער בעשולדיגטער דימיטראוו וויל נעהמען א-ווארט, נאר דער פארזיצער דערלאזט נישט.

ווייטער זאגט די שוועסטער, אז איהר ברודער האט אנגעהערט צו דער בולגארישער קאמוניסטישער פארטיי. און דיענדיג אויף עמיגראציע אין דייטשלאנד האט ער כסדר געהאפט אויף אנ'אמנעסטיע צו קאנען צוריקפאהרען קיין בולגאריען.

דער פראקוראר שטעלט פעסט, אז דער עדות איז געווען אין מאסקווע פון 1926 ביז'ן חודש יוני 1933 און אין נאוועמבער 1932 האט זי זיך געזעהן צום לעצטען מאל מיט'ן בעשולדיגטען דימיטראוו.

אין דער גאנצער צייט ווען מען האט אויסגעהערט דימיטראווס שוועסטער איז וואן דע לובע געזעסען אנגעלענט אויפ'ן פולפיט און געמאכט דעם איינדרוק פון א שלאפענדיגען.

לייפציג, 25. (ספ. טעל.)

ווייטער איז אויסגעהערט געווארען דער בעשולדיגטער טאנעוו, ער איז א שוסטער, 38 יאהר אלט, לעצטענס געוואוינט אין בערלין, געווען 2 מאל בעשטראפט פאר קאמוניזם, אין אונגארן. זיין טאטער איז אין יאהר 1906 דערשאסען געווארען אין קאמף מיט טערקען און פריהער אנטיילגענומען אין די בולגארישע נאציאנאלע אויפשטאנדן.

נאכ'ן אורטייל איז טאנעוו אין יאהר 1926 אנטלאפען קיין רוסלאנד און דארט אדורכגעמאכט א פאליטישע שול און אין יאהר 1931 איז ער דורך פוילען געפאהרען קיין טשעכיען.

קיין בערלין איז טאנעוו געקומען דעם 24 פעברואר 1933, מיט א וואך פריהער איידער מען האט אונטערגעצינדען דעם רייכסטאג.

אין דייטשלאנד האט ער געהאט בדעה צוזאמען מיט פאפאוו צו פיהרען אנ'אקציע לטובת אנ'אמנעסטיע אין בולגאריען.

טאנעוו לייקענט, אז ער זאל האבען געקאנט וואן דע לובען.

נאכדעם ווערט אויסגעהערט דער בעשולדיגטער טארגלער.

ער איז געבוירען געווארען אין יאהר 1891 אין בערלין. האט א פרוי מיט צוויי קינדער. בעשטראפט איז ער נישט געווען.

ער פראטעסטירט שארף געגען דער בעשולדיגונג ערקלערענדיג, אז ער האט נישט קיין געמיינזאמעס מיט'ן פערברעכען פון אונטערצינדען רייכסטאג.

אויף צומארגענס נאך דער שריפה, האט ער זיך אליין געמאלדען אין דער פאליציי, אין דער בעגלייטונג פון אדוואקאט ראזענבערג, אפצולייקענען די קלאגען וואס האבען קורסירט אין שטאט.

צוליב דער קאטעגארישער פארם פון טארגלער'ס רעדען האט דער פארזיצער איהם צוויי מאל אפגעשטעלט. טארגלער האט נאכדעם געזאגט: 7 חדשים ווער איך שוין געהאלטען אין תפיסה, פינף חדשים בין איך געווען געשמידט אין קייטען ווי דער שווערסטער פערברעכער. היינט מוז איך פעסטשטעלען עפענטליך, אז איך לייד דערפאר וואס איך האב געשיצט דעם ארבייטער-קלאס אין דייטשלאנד.

די דאזיגע ווערטער האבען ארויסגערופען א גרויסע בעוועגונג אין זאל.

טארגלער האט ווייטער איבערגעגעבען זיין ביאגראפיע ער איז א זוהן פון אנ'ארבייטער, און האט זיך געבילדעט אין סוחרישער בראנזשע. ער האט אין יאהר 1915 בעת דער מלחמה געקעמפט אויף בעלגיער פראנטען. זינט דעם יאהר 1925 איז ער געווען דעפוטאט אין רייכסטאג. אין דערהיים האט ער בעקומען אנ'ערציהונג אין סאציאליסטישען גייסט, זינט דעם 18טען לעבענסיאהר האט ער אנ געהערט צו דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי און אין יאהר 1920 איז ער אריינגעטרעטען אין דער קאמוניסטישער פארטיי.

טארגלער שטעלט פעסט אויפ'ן גרונד פון בריף וואס וואן דע לובע האט געשריבען צו זיינע פריינד, אז לובע איז געווען ווייט פון דער קאמוניסטישער ארגאניזאציע. ער האט נאר אנגעהערט צו א גרופע טראצקיסטען-פאנאטיקער פאר וועלכע דער קאמוניזם קען נישט טראגען קיין שום פעראנטווארטליכקייט.

נאכדעם געהט דאס געריכט איבער צו בעטראכטען די איינצעלהייטען פון פערברעכען. אויפ'ן זאל הערשט א שטארקע שפאנונג. לובע גיט פאלגענדע ערקלערונגען: קיין בערלין איז ער געקומען דעם 8 פעברואר. ביז'ן 18-טען פעברואר איז ער געשלאפען אין שטאטישען הקדש. ער האט אפט גערעדט מיט ארבייטסלאזע וועגען פאליטישע ענינים, און ער האט זיך פאר זיי ארויסגעדריקט אז מען דארף אנהויבען אנ'אקציע לויט דער רוסישער רעוואלוציע. מען דארף אונטערצינדען עפענטליכע געביידעס, כדי צו געבען א שטויס צו רעוואלוציע, וואס איז נויטיג און צו וועלכע עס איז נאך נישט שפעט.

דער פארזיצער לעזט דאן די פראטאקאלען פון די ערקלערונגען פון א רייה עדות בנוגע די געשפרעכען וואס לובע האט געפיהרט מיט ארבייטסלאזע, וועלכע ער האט גערופען צו א רעוואלוציע און צו ראדיקאלע שריט, וואס צילען צו אנ'איבערקעהרעניש.

צום ארבייטער שטארקער האט לובע געזאגט, אז אין בערלין וויל ער בלייבען ביז'ן 15 מערץ, און אויב עס וועט ביז דאן אין דייטשלאנד גארנישט געשעהן וועט ער צוריק קיין האלאנד.

דער פארזיצער שטעלט לובען א רייה פראגען וועגען יעדען טאג וואס ער איז געווען אין בערלין פון 24 פעברואר אן. 3

לובע פערשוויגט מאנכע פראגען און אויף אנדערע גיט ער נישט קיין קלארע תשובות, האלב 3 זענען די פערהאנדלונגען געשלאסען געווארען ביז היינט.

Dr. med.
H. Różaner
הויט, וועגערישע קראנקהייטן און מענער-שוואכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
צוריקגעקעהרט.
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

סטארשי פעלדשער
L. Tajchner
אלטשטאט 12, I שטאק, פראנט
ערטיילט הילף בייטאג און ביינאכט אין אלע פאלען.
ביז 10 א זייגער פאר אונבעמיטעלטע נאר 1 זל.

די לאנגיעהריגע
דרוקעריי און ליטאגראפיע
י. גרינבערג
לאדז, וסכאדניא 45
טעל. 131-90.
פיהרט אויס אלע ארט
דרוק ארבייט ווי:
בריפבויגען, רעכנונגען, קאנווערט, פאסט-קארטען, אדרעס-קארטען, וויזיט-קארטען, פלוג-בלעטלעך א. א. וו.
צו זעהר ביליגע פרייזען.
שיינע אויספיהרונג. רעעלע בעהאנדלונג.

די נייעסטע מאדעלן שיך
פון די עלעגאנטסטע
אין א רייכען אויסוואהל בעקומט איהר נור ביי
A. Ogórek
ŁÓDŹ, ZAWADZKA 11.

א לאנגיעהריגער
מילימער-בעאמטער
ערטיילט אייך עצות און אנווייזונגען פאר צוריקגעקומענע פון אויסלאנד וועלכע האבען צייב וועלכע עס אין סיבות נישט דורכגעמאכט דאס מיליטער-דינסט. :–: ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר
אלערלייע שפיזערס
ב. מאן פיעטריקאווער 10

Dr. med.
A. Uryson
אינערליכע קראנקהייטען
11. ליסטאפאד 20, טעל. 215-85.
נעהמט אן פון 6–8 אוונד.

כעמיש-באקטעריאלאגישער
לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.
טעל. 230-85
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע
אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
אנדולאציע און מאניקור
ביי קערש, סקווערא 15

Dr. med. M.
Eliasberg
כירורג
צוריקגעקעהרט
פיעטריקאווער 80,
טעל. 117-87.

Dr. med.
A. MAZUR
פילסודסקיעגא 65
צוריקגעקעהרט

אויסצוהונגערן די דייטשע יודען
ווידער אקטועל געווארן דער ווילדער פלאן

אינסבּרוק, (יט"א). די מיטטיילונגען פון דייטשען ערנעהרונגס־מיניסטער דארע וועגען פלאן פון א רעגירונגס־קאנטראל איבער דער גאנצער לאנדווירטשאפטליכער פראדוקציע, האבען ווידער געמאכט אקטועל די טרויעריג בערימטע פלענער, פון נאציאנאל־סאציאליסטישען ריכטער דר. בעסט אין באקסהיים, פון וועלכע די נאציאנאל־סאציאלי־סטישע פארטיי האט זיך זיינערצייט געמוזט אפ־שאקלען.

די פלענער פון דר. בעסט, וועלכער איז אגב, איצט יוסטיץ־מיניסטער אין העסען, זענען געגאנ־גען אין דער ריכטונג פון א מלוכה־קאנטראל איבער דער גאנצער לאנדווירטשאפטליכער פראדוקציע און פערטיילונג פון לעבענס־מיטלען, דערביי זאלען יו־דען אויסגעשלאסען ווערען בישט נאר אלס הענד־לער, נאר אויך אלס קאנסומענטען.

דער נייער פלאן פון דארע רעדט נישט אפען וועגען דער בעציהונג צו דער יודישער באפעלקע־רונג בנוגע דער ערנעהרונגס־ פראגע, צווישען די שורות איז אפען צו זעהען, אז עס וועט איינגע־פיהרט ווערען אין שפייז־האנדעל דער אריער־פאראגראף און א פולשטענדיגע ארויסשטויסונג פון יודישען האנדעל.

עס איז אבער נישט אויסגעשלאסען, אז די באראבארישע פלענער זאלען דערגעהען אזוי ווייט אז די יודען זאלען בעזייטיגט ווער־ען אלס קאנסו־מענטען פון שפייז־מיטלען פון דער ערנעהרונגס־ווירטשאפט. פאר די יודען וועלען אין דעם פאל נישט זיין צוגענגליך לאנדווירטשאפטליכע פראדוק־טען לויט פעסטע רעגירונגס־פרייזען און זיי וועלען זיך דארפן מוזען בעזארגען מיט לעבענס־מיטלען אויף פרייוואטע אומוועגען, צאהלענדיג די טייערסטע פרייזען.

וועמענס איינגענטימער אדער אקציאנערן ווי אויך אלע מיטארבייטער זענען אויסשליסליך ארישער מינ־דעסטענס זייט 3 דורות. אויך אלס „דייטשע סחורה“ קען בעצייכענט ווערען בלויז אזא סחורה, וואס איז אויסגעארבייט געווארן דורך דייטשע ארבייטער פון דייטשע מאטעריאלען.

געבעלס זאגט, אז די פעלקער, וועלכע פרעדיגען שלום
גרייטען צו א מלחמה

בערלין, 25 (ספ. מעל.)

איידער מיניסטער געבעלס איז אפגעפאהרען קיין גענף, האט ער געהאלטען א רעדע אין וועל־כע ער האט פערזיכערט וועגען שלום־שטרעבונגען פון דער דייטשער רעגירונג.

זיין רעדע האט ענטהאלטען א שטארקע אטאקע געגען פארלאמענטאריזם, וועלכע ער בע־שולדיגט אין אונטערפיהרען צו א מלחמה.

לויט געבעלסען, גרייטען צו א מלחמה די פעלקער, וועלכע פרעדיגען פאציפיזם.

אונאויפהערליכע יודען־פערפאלגונגען און יודען־העצע אין דייטשלאנד

נירענבערג (יט"א) די היגע שטאדט־פערוואלטונג האט פערבאטען די יודען צו געניסען פון שטאדטישען לאמבארד.

בערלין (יט"א) דער קאמיסאר פון צענטראלען געזונדהייטס־דעפארטאמענט פראפ. רייטער איז ארויסגעטרעטען מיט דער פאדערונג, אז בלויז נאצים זאל ערלויבט ווערען זיך צו בעשעפטיגען מיט מעדיצין. פראפ. רייטער רעדט ארום ברייט די „קארופציע און צושטערונג פון מאראל פון דייטשען פאמיליען־לעבען“ וואס איז כלומרשט פער־אורזאכט געווארען דורך יודישע דאקטוירים.

מען דארף זיך דעריבער רעכענען מיט דער מעגליכקייט, אז יודען וועלען פולשטענדיג בעזיי־טיגט ווערען פון מעדיצין־בערוף אין דייטשלאנד.

לייפציג (יט"א) די היגע ראדיא־סטאציע האט בעשטימט א ספעציעלע שעה אין וואך פאר אנטי־יודישע מאנאלאגען. וואס ענטהאלטען פיל אינ־סינואציעס און בעליידיגונגען געגען יודען.

בערלין (יט"א) אונטערן לאזונג „דייטשען פאר דייטשען“ איז דא געעפענט געווארען אן אויסשטעלונג פון דער זייף־אינדוסטריע, צו וועלכער יודישע פירמען זענען נישט צוגעלאזען געווארען.

5 יודישע קאמוניסטען אויסגעשלאסען פון דער פארטיי פאר אפהיטען רעליגיעזע פארשריפטען

מאסקווע, (יט"א). פינף יודישע קאמוניס־טען, ארבייטער פון א גרויסער שוך־פאבריק אין קיעוו, זענען אויסגעשלאסען געווארען פון דער פארטיי פאר נישט איבערגעריסען מיט „רעליגיעזע באציאנאליסטישע געוואוינהייטען“.

נישט אכטענדיג אויף אזא ווארנונג, האבען זיך דער קיעווער קארעספאנדענט פון „עמעס“ — אלס מיט דער אנטי־רעליגיעזער ארבייט אויף דער פא־בריק זעהר שוואך. העכער א העלפט פון אלע ארבייטער אויף'ן פאבריק זענען יודען, צווישען די א גרויסע צאהל קליינשטעטלדיגע, וואס האבען זיך נאך נישט בעפרייט פון די רעליגיעזע און נאציאנאליסטישע שטימונגען, איצט האט דער „קאמסאמאל“ אויסגעטיילט עטליכע בריגאדעס, וואס וועלען בעהמען אויפ'ן אויג די רעליגיעזע ארבייטער און פיהרען צווישען די א טעגליכע אנטי־רעליגיעזע פראפאגאנדע.

די עוואנגעלישע קירכע אין דייטשלאנד
וויל בעזייטיגען פון דער ליטורגיע די ווערטער אמן, הללויה

בערלין, (י.ט.א.) די עוואנגעלישע קירכע אין דייטשלאנד האט בדעה צו בעזייטיגען פון דער ליטורגיע די העברעאישע ווערטער אמן און הללויה. עס ווערט פארגעלעגט אנשטאט אמן צו זאגען: „דאס וואלטע גאט“ און אנשטאט הללויה „לויב דעם הערן“.

ראש־השנה־וואונשען האט מען געמוזט צאהלען אין דייטשלאנד
לויט'ן פולען טעלעגראפישען טאריף

בערלין (יט"א) דער „פעלקישער בעאבאכטער“ טיילט מיט, דאס פאר ראש־השנה זענען ארויסגעשיקט געווארען פיל ניי־יאהר־וואונשען אויף יודיש מיט לאטיינישע אותיות, פאר וועלכע מען האט געמוזט צאהלען לויטן פולען טעלעגראפישען טאריף, ווייל קיין שום הנחות זענען נישט ערטיילט געווארען.

עקספערימענטאלע ריצינוס־פראדוקציע אין א"י

ירושלים, (יט"א). אין קורצען וועט צו עקספערימענטאל־צוועקען בעפלאנצט ווערען אין עמק 5000 דונאם ריצינוס־בוימער, עס ווערט פאר־אויסגעזעהען אז די רויהע־ריצין וועט עקספארטירט ווערען קיין פראנקרייך. אויפ'ן ווייטערען פלאן ווערט אבער פראיעקטירט צו גרינדען אין א"י א ריצין־אייל־פאבריק.

ראוונער שטאט־ראט צוריקגע־שטעלט די סובסידיעס פאר „תרבות“

ראוונע. (יט"א). גרויס אויפזעהען האט אר־רויסגערופען אין שטאט די ידיעה, וואס באכדעם ווי די אויפזיכטס־מאכט האט ציוו. אגד. געשטרא־כען פון שטאטישען בודזשעט די סובסידיע פאר „תרבות“ (אויף 5000 זל.) האט דער ראוונער שטאט־ראט צוריקגעשטעלט די זעלבע, נעהמענדיג דערביי אין אכט די גרויסע פערדינסטען פון ראוו־נער „תרבות“ אויפ'ן געביט פון בילדונגס־וועזען, בפרט ווען דער לעצטער האלט איצט איינמיטען פערענדיגען אן איגענעם בנין און געפינט זיך דע־ריבער אין פינאנציעלע שוועריגקייטען.

דער נייער ווינער אויבער־ראבינער איבערגענומען זיין אמט

וויען, (יט"א). דער ניי־געוועהלטער ווינער אויבער־ראבינער דר. פויכטוואנג האט איבערגענו־מען זיין אמט אין דער ווינער קהלה אלס נאכפאל־גער פון פראפ. דר. צבי חיות.

ב עזוכט נישט קיין קראנקע אויף בויך־טיפוס, ווייל טיפוס איז א זעהר אנשטעקענ־דיגע קראנקהייט.

רעארגאניזאציע פון אגודת־החזנים אין פוילען

די טעג איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון אגודת החזנים, אויף וועלכער ס'איז צווישען אנדערע בעשלאסען געווארען:

רעארגאניזירען די אגודת החזנים און אוועק־שטעלען איהר אויף נייע און געזונדע יסודות.

צוטרעטען צו א ברייטער ווערבירונגס־אקציע פון נייע מיטגלידער, ארויסגעבען א פאכמענישען ארגאן. שאפען אנ'אונטערשטיצונגס־קאסע פאר באשטעלאזע חזנים.

צו דעם צוועק איז געוועהלט געווארען א ארגאניזיר־קאמיסיע, וועלכע פערנעמט זיך מיט די אלע אויבענדערמאנטע ענינים.

דעריבער ליגט אין אינטערעס פון אלע חזנים, דיריגענטען פון גאנץ פוילען, אז זיי זאלען זיך תיכף ווענדען און אנשליסען זיך אן אגודת החזנים, לויט'ן פאלגענדען אדרעס:

קאנטאר פ. שערמאן, ווארשא טלאמאצקי 7.

דער פאריזער פּרעמיער הערריא איז קראנק

פאריז, 25 (ספ. טעל.)

דער געוו. פרעמיער הערריא איז נאך דער צוריקקריזע פון ראטסענפערבאנד, קראנק געווארען אויף אנגינע. זיין צושטאנד איז ערנסט.

ווי אזוי פערטייטשט מען אין דייטשלאנד
די בעצייכנונג „ארישע אונטערנעמונג“

בערלין (יט"א) די „דייטשע פאלקסוויר־שאפט“ פערטייטשט די בעצייכנונג „ארישע אונ־טערנעמונג“ אין דעם זין, אז אלס ארישע קען בע־טראכט ווערען בלויז די יעניגע אונטערנעמונג,

דאס לעבען אין ארץ־ישראל
(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור)

וועגען גרינדען א ציוניסטישע צענטער־פארטיי אין א"י

ירושלים. „דואר היום“ טיילט מיט דאס אין די פּריוואטע־סירטע קרייזען ווערט איצט בע־האנדעלט די מעגליכקייט צו גרינדען א ציוניסטי־שע צענטער־פארטיי (מרכז־ציוני), אין ארץ ישראל באלד צוריקקעהר פון די דעלעגאטען פון ציוניסטי־שען קאנגרעס אין פראג, ווען די פראגע אינטענסיוו בעהאנדעלט ווערען. דער מרכז זאל ארומנעמען די אלגעמיינע ציוניסטען פון דער גרופע „ב“ די שטאאטספארטיי (גראסמאן־גרופע) און א ריי אנדערע ארגאניזאציעס ווי דער קאלאניסטען־פער־באנד, „בני־בנימין“, א. אנד. עס איז אויך נישט אויסגעשלאסען אז צו דעם מרכז וועט אויך צוטרע־טען מזרחי.

דער „ברית־שלום“ פאקטיש אפגע־שטעלט יעדע טעטיגקייט

ירושלים, דער „דואר היום“ טיילט מיט אז דער „ברית שלום“ האט פאקטיש אפגעשטעלט יעדע טעטיגקייט אלס ארגאניזאציע. אין משך פון די לעצטע צוויי יאהר זענען נישט פארגעקומען קיין שום מיטגלידער־פערזאמלונגען, און די מאנאטס־שריפט „שאיפותנו“ ערשיינט שוין נישט זייט פינף חדשים.

צווישען די אנהענגער פון ברית־שלום קו־מען פאר ריבונגען. איין גרופע וויל שטיצען די ראיאל־פאליטיק און די אנדערע פערטיידיגט די אי־דעאלאגיע פון מרכז רוחני. איניגע מיטגלידער האבען נאך ווייטער די האפענונגען פון א יודיש־אראבישען בונד.

צוזאמענשטויס צווישען רעוויזיאניסטען און מיטגלידער פון הסתדרות אין כפר־סבא

ירושלים, אין כפר סבא איז געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען די מיטגלידער פון דער ארבייטער־פארטיי און רעוויזיאניסטען, עס זענען פערהאן לייכט־פערוואונדעטע.

איספאזאנטע ראש־השנה־נומערען פון דער העברעאישער פרעסע אין ארץ־ישראל

ירושלים. די העברעאישע צייטונגען אין א"י זענען אויף ראש־השנה ערשינען אין א בעדייטענד־פערגרעסערטען פארמאט מיט א זעהר רייכען און פערשיעדענארטיגען מאטעריאל.

די ראש־השנה נומערען פון „דבר“ צעהלען 36 זייטען פון „דואר היום“ — 34, און פון „הארץ“ 28 זייטען.

אינצידענט בעת דער הזכרה נאכ'ן „חפץ־חיים“ אין ירושלים

ירושלים, בעת דער הזכרה־פייערונג נאכן חפץ־חיים, אויף וועלכע עס האבען געהאלטען רע־דעס הרב הראשי קוק און הרב יוסף לעווין אין נאמען פון דער ספרדישער קהלה, האבען צוויי יונגע לייט, וועלכע געהערען צו דער אגודת ישראל, לייב בלאו און שמעון בארענשטיין זיך אריינגעריסען אין דער ישיבה „מאה שערים“ וואו די הזכרה איז פארגעקומען און געמאכט א טומעל. דריי יודי־שע פאליציאנטען וועלכע זענען געשטאנען אויף דער וואך, האבען ארעסטירט בייד' רוהע־שטערער, וועל־כע מען האט שפעטער בעפרייט געגען קויציע.

אגודת־ישראל האט נאכדעם פערעפענטליכט א קאמוניקאט דאס לויט בעשלוס פון שטאדטישען קאמיטעט זענען ביידע יונגעלייט, וועלכע האבען געשטערט די הזכרה־פייערונג, בעוויטיגט געווארען פון דער ארגאניזאציע.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 בייטאג און פון 4—7 נאכמ.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

די פאפולערסטע און מאדערנסטע פערפומעריע
J. DRUKIER
ZAWADZKA 5, tel. 175-92
עמפפעהלט
די נייעסטע
פערפומען
און אלערליי
קאסמעטיק
איין־ און אויסלענדישע
צו נידריגע פרייזען.
הורט און דעטייל
פאר ענגראסיסטען
ספעציעל. ראבאט!

לאדז, 26 סעפטעמבער 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 26 סעפטעמבער 1933

די יודישע וועלט-קאנפערענץ און דער פארשטייענדיגער יוד. קאנגרעס

א געשפרעך מיט דעפ. דר. ה. ראזמארין

אין די בעראטונגען פון דער אלוועלטליכער יודישער קאנפערענץ, וועלכע איז פארגעקומען באלד נאך דעם ציוניסטישען קאנגרעס האט גענומען א טעטיגען אנטייל דער דעפוטאט פון פוילישען סיים ד"ר ראזמארין. ד"ר ראזמארין האט איצט נאך זיין צוריקקומען פון זשענעווע אין אנ'אינטערוויאו מיט א צייטונגס-מיטארבייטער זיך ארויסגעזאגט וועגען דער קאנפערענץ און איהרע רעזולטאטען.

— איך בין, הויבט אן דעפ. ראזמארין, אנ'אומבעדינגטער אנהענגער פון יודישען וועלט-קאנגרעס און פון דאזיגען שטאנדפונקט מוז איך אפשאצען די ארבייטען פון דער זשענעווער קאנפערענץ.

אויב מען האט אויף דער פאראיאהריגער סעסיע פון דער יודישער קאנפערענץ נאך געקאנט הערען שטימען געגען דעם יודישען קאנגרעס, האט מען שוין הײ-יאהר נישט געהערט קיין איין שטים אזעלכע. פערקעהרט, אונטער דעם דרוק פון אלץ וואקסענדיגען אנטיסעמיטיזם און בעזונדערס אונטערן איינדרוק פון די געשעהענישען אין דייטשלאנד, האבען זיך אלע אהן אויסנאהם, סיי אויף די עפענטליכע זיצונגען פון דער קאנפערענץ, סיי אין די קאמיטעס ארויסגעזאגט פאר צונויפרופען דעם אלוועלטליכען קאנגרעס. אויך די יודישע פאליטיקער און פובליציסטען, וועלכע זענען פריהער געווען געגען קאנגרעס, האבען איצט געענדערט זייער מיינונג.

אויף וויפיל עס האנדלט זיך וועגען טערמין, האט מען געקאנט נעהמען אין בעטראכט אדער דעצעמבער פון קומענדען יאהר, אדער מערץ פון יאהר 1934. מען איז איינגעגאנגען אויפ'ן צווייטען טערמין, כדי צו געבען א מעגליכקייט די לענדער מיט גרויסע יודישע ישובים ווי פוילען און אמעריקע צו מאכען די נויטיגע הכנות צום קאנגרעס.

— צי וועלען אלע יודישע פארטייען נעהמען אנטייל אין קאנגרעס?

— די דאזיגע פראגע איז נאך נישט ענטגילטיג בעשלאסען. עס זענען פאראן פארטייען, וועלכע האבען זיך נאך נישט ארויסגעזאגט אין דער פראגע פון קאנגרעס. דאס איז דער לינקער פליגעל פון ציוניזם, דער בונד און די אגודה. וואס אנבעלאנגט די לינקע ציוניסטען, איז קיין צווייפעל נישט, אז ווען די וואהלען וועלען ווערען בעשטימט, וועלען זיי זיכער אין זיי נעהמען אנטייל. וואס אנבעלאנגט דעם בונד, דארף מען רעכענען, אז זיין שטעלונג וועט בלייבען א נעגאטיווע. אין דער אגודה זענען פאראן שטימען פאר און עס זענען דא געגנער פון אנטיילנעהמען אין קאנגרעס. מעגליך אבער, אז אין דער אגודה וועט גובר זיין דער געזונטער פאלקס-אינסטינקט און די אגודה וועט זיך בעטייליגען אין דעם קאנגרעס.

אויב מיר וועלען נעהמען אין בעטראכט די לעצטע טראגישע געשעהענישען אין דייטשלאנד, אויב מען וועט בעטראכטען וויפיל אקציעס עס זענען אין צוזאמענהאנג מיט די דאזיגע געשעהענישען אונטערגענומען געווארען, וויפיל קאמיטעטען עס ארבייטען צוליב די דאזיגע געשעהענישען, אויב מיר וועלען זיך דערמאנען, אז אין דער פראגע זענען טעטיג אהן א שיעור ארגאניזאציעס, וואס איינע טוט קאפויער פון דער צווייטער און זיי קענען נישט געפינען קיין געמיינזאמען לשון און שאפען א געמיינזאמען ארגאן, וועלכער זאל קאנסאלידירען זייערע האנדלונגען, דאן וועלען מיר פערשטיין די וויכטיגקייט פון קאנגרעס און דאס אין דער נאהענטסטער צייט. דער קאנגרעס וואלט געקאנט זאגען דאס אויטאריטאטיווע ווארט און שאפען אנ'ארגאן, וועלכער זאל האבען דאס רעכט צו רעדען אין יודישע פראגען אויף א דעצידירענדען אופן.

— ווי אזוי האבען זיך די געשעהענישען אין דייטשלאנד אפגערופען אויף דער קאנפערענץ?

— די קאנפערענץ איז נאטירליך געשטאנען אונטערן צייכען פון דער נויטווענדיגקייט צו קעמפען געגען היטלעריזם. אונטערן איינפלוס פון די אינפארמאציעס, וועלכע זענען דערהאלטען געווארען פון אנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען פון דייטשלאנד, האט די קאנפערענץ איינשטימיג בעשלאסען צו פראקלאמירען דעם באיקאט אלס דאס איינציגע ווירקזאמע מיטעל, וואס שטייט אין רשות פון די יודען ביים שוצן זייערע עלעמענטארע רעכט. פערשטייט זיך, אז מען האט אויך נישט פערנאכלעסיגט דאס פראבלעם פון הילף פאר די קרבנות פון היטלער-רעזשים און די זיכערונג פון די יודישע עמיגראנטען-רעכט אין אנדערע לענדער.

— און די פראגע וועגען די אזוי גערופענע אפמאכען?

— קיין בעשלוסען אין דער פראגע האט מען נישט אנגענומען, אבער עס איז קיין שום צווייפעל נישט, אז כמעט אלע דעלעגאטען פערורטיילען די דאזיגע אפמאכען, בעזונדערס דעם אזוי גערופענעם פאמעראנצען-אפמאך, איך מוז דערביי פעסטשטעלען, אז אזוי איז געווען די שטעלונג פון אלע ציוניסטען, וועלכע האבען אין דער קאנפערענץ זיך בעטייליגט, מיט מאצקינען בראש, צו וועלכען עס איז דערנאך צוגעשטאנען אויך מאסינזאן פון א"י.

די קאנפערענץ, ווי געזאגט, האט פראקלאמירט דעם אפיציעלען באיקאט. עס איז דערצו געווען די העכסטע צייט. די יודישע פרעסע פון דער גאנצער וועלט דארף איצט מיט דער גרעסטער אינטענסיווקייט פיהרען די פראפאגאנדע פאר'ן באיקאט. עס איז דער חוב פון די קאמיטעטען, וועלכע עקזיסטירען שוין אדער דארפען ערשט געגרינדעט ווערען, צו ארגאניזירען דעם באיקאט מיט דער גאנצער פרעציזקייט און גרינדליכקייט און צוציהען צום באיקאט נישט בלויז די יודישע מאסען, נאר אויך די נישט יודישע, וועלכע מוזען אין היטלעריזם זעהען א גאנגרענע, וואס דראהט דער גאנצער מענשהייט.

— צי קאן זיין א קאנפליקט אין די קאמפעטענצען צווישען דעם אלוועלטליכען יודישען קאנגרעס און דעם ציוניסטישען קאנגרעס?

— לויט מיין מיינונג קאנען דא נישט זיין קיין שום ספקות. קיינער פון די איניציאטארען פון אלוועלטליכען יודישען קאנגרעס און דאס זענען מעהרסטענטיילס ציוניסטישע פיהרער, האט נישט קיין אבזיכט און קיין אינטערעס צו מינדערען דעם אויטאריטעט פון דעם ציוניסטישען קאנגרעס. אבער דער ציונ. קאנגרעס קאן נישט ביי זיין איצטיגען צוזאמענשטעל און זיינע צילען, ווידמען די נויטיגע אויפמערקזאמקייט די ענינים פון די יודען אין גלות. אמת, עס זענען אמאל געווען טענדענצען אין דער ריכטונג. מאקס נארדוי האט געוואלט, אז דער ציונ. קאנגרעס זאל זיין דער יודישער פארלאמענט און זאל ארומנעהמען אלע יודישע פראגען. אבער עס האט פאסירט אנדערש. דער ציוניסטישער קאנגרעס ווידמעט זיין גאנצע צייט די פראגען וועגען אויפבוי פון ארץ-ישראל און דערצו פעהלט איהם אויס צייט.

— וואסער אפקלאנג האט די קאנפערענץ געפונען?

— אין דער וועלט-פרעסע האט די קאנפערענץ ארויסגערופען א גרויסע אינטערעסירונג. צו די פערהאנדלונגען האבען זיך צוגעהערט העכער 60 קארעספאנדענטען. אין ביורא פון דער קאנפערענץ האט מען דערווייל רעגיסטרירט העכער דריי הונדערט שטימען פון דער ענגלישער פראנצויזישער און אמעריקאנער פרעסע וועגען דער קאנפערענץ און איהרע רעזולטאטען. ס'איז כאראקטעריסטיש, וואס די היטלעריסטישע פרעסע האט דארט געהאט איהרע פערטרעטער. א חוץ דעם איז ווערט צו אונטערשטרייכען, אז אייניגע רעגירונגען האבען אויף דער קאנפערענץ געהאט זייערע אבסערוואטארען.

— ווי אזוי שטעלט זיך פאר די פראגע וועגען די וואהלען צום קאנגרעס אין פוילען?

אין פוילען וועט זיך צוליב דעם שאפען פיל שוועריגקייטען. איך פערזענליך בין פאר דעמאקראטישע וואהלען, אבער אין פוילען זענען פאראן גרופען, וואס זענען געגען אזעלכע וואהלען. אין נאוועמבער וועט קיין פוילען קומען דר. נחום גאלדמאן און דאן וועט די פראגע ענטגילטיג דעצידירט ווערען.

אנשטאט שוץ פאר די מינדערהייטען —

בערעכטיגונג פון די היטלעריסטישע געוואלט-טאטען

באלד ווי עס האבען זיך אנגעהויבען די רדיפות געגען די יודען אין דייטשלאנד, האבען זיך דערהערט אויך שטימען: וואו איז דער קאנגרעס פון די מינדערהייטען? פארוואס לאזט ער פון זיך נישט הערען? פארוואס ווערט נישט צונויפגערופען אנ'עקסטרא-סעסיע פון דיין עקזעקוטיווע? ווען נאך האט דער קאנגרעס אזא געלעגענהייט צו בעווייזען זיין עקזיסטענץ-בערעכטיגונג, אויב נישט אין דעם מאמענט, ווען א פאלק, א מינדערהייט, איז אויסגעשטעלט אויף אזעלכע נגישות ווי דאס יודישע אין דייטשלאנד?

אבער וועגען קאנגרעס האט מען נישט געהערט. עס זענען פאריבער וואכען און חדשים און די אינטערנאציאנאלע ארגאניזאציע פון די מינדערהייטען איז געבליבען טויט און שטום צום יודישען רוף פון דייטשלאנד און פון דער גאנצער וועלט. ערשט איצט איז זיך ענדליך צונויפגעקומען דער קאנגרעס אין בערן און האט בעווייזען, אז די ארגאניזאציע פון די מינדערהייטען איז א פיקציע, אז אין שווערען שטרייט צווישען דעם רויבערישען רעזשים פון היטלער-לאנד און דער שוצלאזער יודישער געזעלשאפט אין דייטשלאנד האט זיך דער קאנגרעס שיער נישט געשטעלט ציביש אפען אויף דער זייט פון אונטערדריקער. מיט דער דאזיגער פאראדאקסאלער פאליטישער ערשיינונג בעשעפטיגט זיך איצט אין אנ'ארטיקעל די „גאזעטא פאלסקא".

וואסער געשעהעניש וואלט געקאנט איצט האבען א גרעסערע בעדייטונג פאר דעם פראבלעם פון די מינדערהייטען ווי די פערפאלגונג פון די יודען אין דייטשלאנד? וואס דערשיטערט מעהר די אידעע גופא פון מינדערהייטען-שוץ, ווי דער דייטשער אנטיסעמיטיזם, וועלכער ווערט רעאליזירט אין זין פון ראסען-פערפאלגונגען? וואס קאן מעהר בעאונרוהיגען די מינדערהייטען ווי די מאקיאוועליסטישע טאקטיק פון אויסטיילען א טייל פון דער בעפעלקערונג און דערנאך ביי דעם טייל צורויבען די רעכט?

און דערווייל האט דער ניינטער קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען ווי פערגעסען וועגען דעם, ער האט ווי אליין פרייוויליג ביי זיך צוגענומען די וויכטיגסטע שפיין, דאס גרעסטע וואסער אויף זיין אייגענער מיהל. דער ניינטער קאנגרעס האט אויסגעמיטען ענטשיידען צו בעטראכטען די יודען-פראגע פון דייטשלאנד.

די יודען, וועלכע וואלטען דאך קיינמאל נישט דורכגעלאזען אזא געלעגענהייט ארויסצוטרעטען אויף דער אינטערנאציאנאלער ארענע, זענען געקומען, כדי פארצושטעלען פאר'ן קאנגרעס דייער פראבלעם. אבער דאס פרעזידיום פון קאנגרעס איז ענטשידען געגען דעם ארויסגעטראטען. און די יודען האבען נאך דרייטאגיגע אונטערהאנדלונגען זיך אפגעזאגט אין קאנגרעס זיך צו בעטייליגען. ווען דער פארזיצער האט איבערגעלייענט דעם יודישען בריף, וועלכער האט ענטהאלטען די דאזיגע דעציזיע, האט ער דורכגעלאזט די אפזאצען, אין וועלכע עס איז גערעדט געווארען וועגען דייטשלאנד. ווען עטליכע דעלעגאציעס האבען אריינגעטראגען אנ'אלגעמיינע ערקלערונג געגען אנטיסעמיטיזם, וואס ענטוויקעלט זיך אין אייניגע לענדער, האט די גרופע פון די דייטשע מינדערהייטען זיך דערפיהלט אזוי געטראפען פון אזא רמז, אז זי האט שיער נישט געוואלט ארויסטרעטען פון קאנגרעס.

די אלוזיע צו דער יודישער פראגע איז אויסגעמעקט געווארען מיט'ן ווארט דיסימילאציע. מיט'ן דאזיגען ווארט האט זיך דער קאנגרעס ארויסגעדרייט און האט גלייכצייטיג ערלעדיגט די יודען. ווען די יודען זענען אוועק, האט דער קאנגרעס בעשלאסען, ווייזט אויס, לשם סאטיספאקציע, א קורצינקע רעזאלוציע, אין וועלכער ער האט אויסגעדריקט די מיינונג, אז די דיסימילאציע פון די מינדערהייטען דארף נישט אויסגענוצט ווערען, כדי צוצונעהמען ביי די זעלבע מינדערהייטען זייערע רעכט. דאגעגען די דייטשען האבען אין צוויי דעקלאראציעס ארויסגעדריקט די פראגע וועגען דיסימילאציע אלס אויסערגעווערנליך וויכטיגען פאסטולאט, וואס דארף פיגורירען אויף דער פאהן פון די מינדערהייטען.

אזוי ארום איז דער פרינציפ פון דיסימילאציע אלס טענדענץ, וואס איז אין געגענזאץ צו אסימילאציע, דאס הייסט, אין גרונד גענומען גינסטיג פאר די יודען, סאנקציאנירט געווארען, פון דער אנדערער זייט, האט מען געהאט דעם איינדרוק, אז דער קאנגרעס האט געפונען די פארמולע, וועלכע בערעכטיגט דעם דייטשען אנטיסעמיטיזם, וועלכער איז דאך אויך א מין דיסימילאציע אונטער א מאסק.

דעם מקור פון די אלע פאראדאקסען זעהט די צייטונג אין דעם, וואס דער קאנגרעס איז נישט מעהר ווי אנ'עקספאזיטור פון דייטשלאנד און ער פילט נאר די אינסטרוקציעס פון בערלין.

די ווירטשאפטליכע עקספאנסיע פון יאפאן

דערגרייכט שוין ביז פאלעסטינע

די בעמיהונגען פון יאפאן צו פערנעהמען א ווי מעגליך גרויסען טייל פון אינטערנאציאנאלען סחורות-אומזאץ לאזען זיך אויך בעמערקען אין ארץ-ישראל. אין א בעריכט פון חיפה אין „פראגער טאגבלאט" געפינען מיר דעריבער די פאלגענדע בעטראכטונגען:

דער אנטייל פון יאפאן אין אלגעמיינעם אימפארט קיין ארץ-ישראל האט בעטראפען אין 1931 —0,66 פראצ., אין 1932—2.27 און אין ערשטען האלבען יאהר 1933 איז ער שוין איבער 4 פראצ. די דאזיגע ענטוויקלונג קאן מען נישט צושרייבען דער גוטער קאניונקטור, וועלכע הערשט אין ארץ-ישראל ווייל א גאנצע רייהע אנדערע לענדער האבען אין ארץ-ישראל פראצענטועל פערלוירען דעם באדען פאר זייערע סחורות. אדער קאנען איהם גאר שווער איינהאלטען. א פאקט איז, אז אנ'ענערגיש יאפאנער פראפאגאנדע און אפזאץ-סיסטעם, אונטערשטיצט דורך נידריגע פרייזען, זוכט צו מיט אנ'אימפאנירענדער ציל-קלארהייט צו בעקומען פאר זיך א מעגליך גרויסען טייל פון מארק נישט בלויז אין ארץ-ישראל, נאר אויך אין סיריען, אין עגיפטען און אין גאנצען מיטלערען מזרח.

דאס געהט אזוי ווייט, אז די אונטער ברי־טישער קאנטראל שטעהענדע פאליציי פון איראק האט געזוכט איהר בעדארף אין אוניפארם-שטאפען אין יאפאן, אין קאנקורענץ צו ענגלישע אנגעבאטען — גראד אין דער צייט, ווען קעניג פייזול פון איראק האט זיך אין לאנדאן בעמיהט וועגען אנ'הלוואה. עס האט זיך דא אפילו געהאנדעלט נאר וועגען 80.000 מעטער כאקי-שטאף, א סכום, וואס האט א קליינע בעדייטונג פאר לאנקאשיר, אבער דאנעבען וואקסט דער אפזאץ פון די יאפאנער אין איראק אין טעקסטיל-סחורות, הויז-מכשירים, ביציקלען און אלע מעגליכע אנדערע סחורות, און אזוי ווי אלגעמיינע קויף-קראפט פון איראק האט זיך צוליב פערשיעדענע סיבות שטארק בעקלעמט, וואקסט דער יאפאנישער אנטייל אין אימפארט פון דעם געביט רעלאטיוו נאך שנעלער.

אויפ'ן עגיפטישען מארק האבען די יאפאנער דורך זייער דעמפינג אין טעקסטיל-סחורות ארויסגערופען בעטראכטונגען וועגען איינפיהרען בעזונדערע דעמפינג-צאלען. די עגיפטישע האנדעל-פעראיינען זענען דורך דער יאפאנישער קאנקורענץ כמעט דערדריקט געווארען. די דראהענדע געגענמיטלען פון דער עגיפטישער רעגירונג זוכען די יאפאנער איצט אפצושוואכען דערמיט, וואס זיי קויפען אין א געוויג גרויסער צאהל עגיפטישע קאק-וואלץ, און פלאנען אויך צו בעציהען עגיפטישע רויהע ביינוואל.

דערמיט קומען מיר צו א גאנץ ענטשיידענדען פונקט פון יאפאנישען פארגעהען און נאהענטען און מיטלערען מזרח. עס איז צו בעמערקען, אז בריטיש-אינדיען האט כמעט גענצליך אויסגעשלאסען יאפאנישע טעקסטיל-סחורות פון איהר מארק, צוליב דעם כסדר געהעכערטען שוץ צאל, דערפאר קויפען יאפאנער ווייניגער אינדישע רויהע ביינוואל און זוכען צו דעקען אין אמעריקע און עגיפטען. עס איז קלאר, אז יאפאן מוז זוכען פאר דעם מארק ערזאץ און געפינט איהם טיילווייז אין נאהענטען און מיטלערען מזרח. אבער אויך דא ענטוויקעלט זיך די אייגענע אינדוסטריאליזירונג און עס קאן נישט לאנג דויערען ביז אויף דעם מזרח-ברעג פון מיטעללענדישען ים און זיין הינטערלאנד וועט קומען דער-זעלבער קאמף, צוליב וועלכע די יאפאנער האבען איצט פערלוירען אין אינדיען

סאָציאַליסטישע חלוצים האָבען אויסגעגראָבען אַ שוהל

וואָס איז געווען פערזונקען אין דער ערד פופצען הונדערט יאָהר

(איינדריקען פון אַ רייזע איבער פּאַלעסטינע)

פון ה. לאַנג

נישט ווייט פון „בית אלפא“ געפינט זיך „כפר נחום“. אין דער קריסטליכער ליטעראַטור הייסט דאָס אָרט אָנגערופען „קפער־נאַחום“, ער ליגט אויף אַ ווייט פונ׳ם ים כנרת, נאָהענט צום ברעג פון ים, מ׳פאָהרט אַהין אויף ערד, וואָס איז הייליג פאַר קריסטוס, ווען ער האָט אַראָפגענידערט פון אַ בערג, וואָס פון צווישען זיי איז אַרויסגעקומען קריסטוס, ווען ער האָט אַראָפגענידערט פון . א דריטען באַרג הינטער די צוויי בערג צו געהען צום ים כנרת, און דאָרטען האָט ער אָנבעגעגענט די „הייליגע מאַגדאַלענא“.

קריסטען האָבען פון יענעם אָרט געשאַפען צוהנדליגער לעגענדעס, איין לעגענדע אַז „ער האָט שפּאַצירט איבער׳ן וואַסער און איז אַפילו נישט בענעצט געוואָרען“...

אין „כפר נחום“ איז געווען אַ יודישע שול, וואו קריסטוס זאָל האָבען געפּרעדיגט צו די יודען, און זיי האָבען נישט געוואָלט זיך צו הערען צו איהם, און ער האָט הערפאַר די שול פערשאָלטען — די נבואה פון איהם, אַז די שול וועט צוזאַמענפאַלען און קיינער וועט נישט קענען צוריק די אויפשטעלען, „אַ שטיין אויף אַ שטיין וועט זיך נישט פּאַסען“...

און ווען איבער׳ם געגענד איז שפּעטער פאָרגעקומען אַנ׳ערד־ציטערניש, און די שול איז איינגעפאַלען, איז ביי די קריסטען געבליבען אַ „זיכערע זאַך“, אַז די קריסטוס־נבואה איז מקוים געוואָרען...

הונדערטער און הונדערטער יאָהרען אַנדערהאַלבען טויזענט יאָהר, זענען די שטיינער פון דער „כפר נחום“־שול געלעגען צוואָרפען, און אַ סך פון די שטיינער זענען געווען טיף אין דער ערד איינגעזונקען, ביז אַ גלח, אַ מאָנאַך, איינער פון אונזערע צייטען, אַ געבילדעטער מענש, האָט זיך גענומען אַלץ וועגען די שטיינער אויסצוגעפינען, ער האָט צוזאַמענגענומען די צוואָרפענע שטיינער, און די איינגעזונקענע האָט ער אויסגעגראָבען און יעדען שטיין האָט ער נומערירט, און אָנגעהויבען זיי די צונויפפּאַסען, זיי צוזאַמענגעשטעלט.

מ׳זעהט דערפאַר איצט אין „כפר נחום“ אַ שול־הויף פון יענע היסטאָרישע יאָהרען; און מ׳זעהט ווי די שול האָט דאַן אויסגעזעהען; מ׳זעהט אַנ׳אַרויפגאַנג אויף טרעפּלעך צו אַנ׳אָרון־קודש; און מ׳זעהט ווענט און טירען און טרעפּ צו אַ ווייבערשער שול; און מ׳זעהט אויסקריצונגען און געמאָלעכצען פון יודישע שול־ציהרונגען פון יענער צייט; מ׳קריגט דורך דעם אויך אַ בעגריף ווי גאַנץ „כפר נחום“ האָט דאַן אויסגעזעהען. ס׳איז געווען אַ שטעטעל אַרומגעצוימט מיט ווענט, און אַ רייך שטעטעל.

דער גאַנצער אָנדענק, וואָס עס איז איצט דאָ, געהערט צו אַ כריסטליכען מאָנאַסטיר, ווען מ׳האָט נעדאַרפט דורכפיהרען אַ פערגלייך פון דער אויסגעגראָבענער שול אין „בית אלפא“ צו אַנדערע אַזעלכע היסטאָרישע פּלעצער, האָט מען אויך גענומען פאַר אַ מוסטער די צוזאַמענגעשטעלטע שטיינער פון דער שול אין „כפר נחום“. אַ סך זאַכען האָבען געשטימט, מ׳האָט דערפון געקענט לערנען, אַז די „בית־אלפא“־שול איז פון אַ צייט פון פינפטען און זעקסטען יאָהרהונדערט.

אויף ביידע ערטער איז אַמאָל געווען אַ גרויסער לעבען. ביי די אויספאָרשונגען האָט מען אָבער זיך געשטעלט פראַגעס אין בעצוג צו די נעמען פון די פּלעצער. דער נאָמען „כפר נחום“ איז געווען קלאָר. עס האָט געהייסען, אַז דער דאָרף („כפר“) האָט געהערט צו איין מענשען („נחום“), פונקט אַזוי ווי „כפר חנינה“ און „כפר חנניה“, איינצעלנע מענשען, רייכע לייט, האָבען פערמאָגט גאַנצע דערפער. מען געפינט דיוע״ע נעמען אין אַ סך אַלטע שריפטען, אויך אין תלמוד. מאַנכע אַזעלכע זענען געווען שקלאַפען הענדלער, אַ סך ערטער, שטעטלעך און דערפער, וואָס זענען געווען איינגענטום פון איינצעלנע מענשען, האָט מען אָנגערופען „קרית“. ס׳איז, צום ביישפּיל, געווען אַ ר׳ אליעזר בן הרסום, האָט זיין פאָטער איהם איבערגעלאָזען אַ ירושה פון אַ גאַנצען טויזענד אַזעלכע שטעטלעך. „קרית“ און „כפר“ ווערען אויך איצט געבויט אין ארץ ישראל. פערהאַן אַ „קרית שמואל“ (אויפ׳ן נאָמען פון אַמאָליגען הויכקאָמישאָנער הער בער׳ט סאַמועל), נישט ווייט פון טבריה; און פערהאַן אַ „כפר יחזקאל“ (אויפ׳ן נאָמען פון דעם, וועלכער האָט געשאָנקען לאַנד פאַר אַנ׳אַרבייטער דאָרף), אין דעם עמק. מען האָט אָבער, נישט געוואוסט פון וואַנען עס האָט זיך גענומען דעם נאָמען „בית אלפא“, וואו די חלוצים און חלוצות פון גאַליציע און טשעכאָ־סלאָוואַקיע האָבען איינגעאָרדענט זייער קבוצות, מען האָט אָנגענומען אַז דער נאָמען איז אַ פערגרייזטער פון „בעטהוליע“ מען האָט אויך אָנגענומען, אַז ער איז פערדרעהט פון דעם „בית חיפה“. מ׳האָט געזוכט דאָס דערגעהען פון אַלטע אַראַבער. מען האָט נישט געקענט קומען צו אַ טאָלק. און עס איז געווען וויכטיג דאָס צו וויסען, כדי דורכ׳ן אָפּשטאַם פונ׳ם נאָמען זאָל מען קענען בעסער פעסטשטעלען די צייט פון דער פערזונקענער שול. מען האָט אָנגעהויבען פערגלייכען די געפונענע זאַכען אין „בית אלפא“ צו די צוזאַמענגעקליבענע שטיינער פון „כפר נחום“, האָט מען זיך געכאַפּט. אַז דער נאָמען „בית אלפא“ איז פונ׳ם נאָמען אין תלמוד פון אַנ׳אמורא „אילפא“, וועלכער איז געווען אַ חבר צו ר׳ יוחנן בר נפחא. אין דעם „תלמוד ירושלמי“ הייסט ער „הילפי“.

די אויסגעגראָבענע שול פון „בית אלפא“ שטעהט איצט אַ צוזאַמענגעשטעלטע ווי אַנ׳אַלטער מאָנומענט אַרויסגעהויבען פון דער ערד, און ווער עס קומט אין פּאַלעסטינע פאָהרט זי אָנקוקען, און דער ירושלימ׳ער אוניווערזיטעט און די „בית־אלפא׳ר“ סאָציאַליסטישע מיטגלידער פון גאַליציע און טשעכאָסלאָוואַקיע זענען שטאָלץ מיט׳ן אויפטו — זיי האָבען אָפּגעטון אַ דינסט פאַר געשיכטע. אָבער דערווייל האָט עפּעס פּאַסירט אַרום די צוזאַמענגענומענע שטיינער פון דער שול אין „כפר נחום“, די שול וועלכע קריסטוס זאָל האָבען פערשאָלטען...

בעשערט, אַז נאָך איצט זאָלען זיך אַרום איהר אויסוועבען לעגענדעס...

דער קריסטליכער מאָנאַך, וועלכער האָט צוזאַמענגעקליבען די שטיינער, זיי נומערירט, און אָנגעהויבען זיי צוזאַמענשטעלען מען זאָל זעהען ווי די שול אין „כפר נחום“ האָט אויסגעזעהען, איז מיט עטליכע מאָנאַטען צוריק געפאָהרען קיין ירושלים אָנצוגעבען אין אַ רעגירונגס־דעפּאַרטאַמענט, אַז זיין אַרבייט וועט אין גיכען פערענדיגט ווערען און אויפ׳ן וועג האָט פּאַסירט אַנ׳אומגליק מיט זיין אויטאָמאָביל, און ער איז דערהרגעט געוואָרען.

האָט עס אין קרייזען פון קריסטליך־הייליגער ירושלים געהייסען, אַז די קללה פון קריסטוס׳ען אויף יענער שול איז נאָך אין קראַפט. זיין גבואה איז געווען, אַז „אַ שטיין אויף אַ שטיין וועט זיך נישט פּאַסען“; דער מאָנאַך האָט יאָ געוואָלט צוזאַמענפּאַסען די שטיינער; איז געקומען טויט, און די אַרבייט איז נישט געבליבען פערענדיגט. און אין קרייזען פון דער יודיש־הייליגער ירושלים האָט מען דאָסזעלבע געזאָגט, נאָר אַביסעלע אויף אַנ׳אַנדער שטייגער — „כפר נחום“ האָט געדאַרפט פערבלייבען אַ „טריפה׳ר אָרט“.

און געשיכטעס וואַקסען דאָ און וואַקסען דאָרט פון רוים זענען געקומען ידיעות אין ירושלים, אַז דער מאָנאַך האָט געשטאַמט פון משפחות פראַנציסקאַנער גלחים פון שפּאַניע, און אַז עס איז אַ סברא, אַז אין איהם איז געווען „יודיש בלוט“ — זיינע אור־עלטער־זיידעס האָבען זיך גע׳שמד׳ט אין די צייטען פון די שפּאַנישע אינקוויזיציע

איינע, וועלכער שטאַמט פון יודען, האָט, אַלזאָ, געוואָלט אַראָפּנעמען קריסטוס׳עס קללה פון די שטיינער...

190 יאָהר זינט דער פאָטער פון די ראָטשילד׳ס איז געבוירען געוואָרען

מעשות און לעגענדעס, וואָס זענען געשאַפען געוואָרען צווישען יודען וועגען די ראָטשילד׳ס און זייער פערמעגען. — די לעגענדע מיט׳ן טשאָרטקאָווער רבי׳ן

צו זיין העכסטער מדרגה האָט מאיר אַנשעל דערגרייכט אין יאָהר 1806. אין יענער צייט האָט נאַפּאָלעאָן אָפּגעהאַלטען זיינע גרויסע נצחונות אין אייראָפּע. אַ טייל פון זיינע רעגימענטען האָט ער אַוועקגעשיקט איינצונעהמען פראַנקפורט און דאָס גאַנצע קעניגרייך העס־קאַסעל.

אַ שטאַרקען האַס האָט נאַפּאָלעאָן געטראָגען אויף פּרינץ ווילהעלמען דערפאַר, וואָס ער האָט פערהונגען זיינע סאָלדאַטען צו ענגלאַנד און פרייסען. ווילהעלם האָט דערפאַר געמוזט שנעלער אַנטלויפען. און כמעט זיין גאַנץ פערמעגען, אַרום 600.000 פונט, צוזאַמען מיט אַ סך חפצים פון גאָלד און זילבער, האָט ער איבערגעלאָזען ביי ראָטשילד׳ען, דאָס געלד האָט ראָטשילד אַוועקגעשיקט צו זיינע זיהן אין לאָנדאָן. זיי האָבען עס אַריינגעלעגט אין אַ באַנק און הערמיט זיך געהאַנדעלט. ווען ווילהעלם האָט, מיט יאָהרען שפּעטער, זיך צוריקגעקעהרט פון גלות, האָבען אַנשעל׳ס זיהן איהם צוריקגעגעבען דאָס גאַנצע פערמעגען, צוזאַמען מיט דעם פראָצענט, וואָס איז אויף דעם אָנגעוואַקסען. די פאָלקס־פאַנטאַזיע האָט אָבער די גאַנצע פּאַסירונג איינגעהילט אין אַ ראָמאַנטישען שלייער, און מיר וועלען זי דאָ איבערגעבען ווי זי ווערט דערציילט אין דער פאָלקלאָריסטישער זאַמלונג „שפּריכווערטער דער דורשען“:

„אַלס דער פּרינץ איז אַנטלאָפען פון זיין היים און לאַנד, איז ער אַריין צו ראָטשילד׳ן און צו איהם געזאָגט מיט טרערען אין די אויגען: „מאיר! מיר איז גוט בעקאַנט דיין ערליכקייט און דערפאַר גיב איך דיר דאָ איבער מיין גאַנץ פערמעגען. ווען בעסערע צייטען וועלען קומען, וועסטו עס מיר צוריקגעבען!“

ראָטשילד האָט ווילהעלמען שטאַרק בעדאַנקט פאַר דעם צוטרוי, וואָס ער האָט צו איהם, און דערביי האָט ער אויפמערקזאַם געמאַכט דעם פּרינץ אויף דעם פאַקט, אַז באַלד וועט פראַנקפורט פערנומען ווערען פון די פראַנצויזען, וועלכע קענען נאָך דאָס געלד צוראַבעווען, דעריבער קען ער אויף זיך נישט נעהמען אַזאַ גרויסע פעראַנטוואָרטליכקייט. דער פּרינץ איז צו מאיר אַנשעלן אָבער שטאַרק צוגעשטאַנען, זיך געבעטען ביי איהם ווי אַ קינד, אַז ער זאָל איהם טאָן די טובה, און אַלס באַווייז, ווי שטאַרק ער גלויבט אין זיין ערליכקייט, האָט ער ביי איהם אַפילו נישט געוואָלט נעהמען קיין וועקסעל פאַר דעם איבערגעגעבענעם פערמעגען.

מאיר אַנשעל האָט גענומען דאָס פערמעגען — דערצעהלט די לעגענדע ווייטער — עס אַריינגעלייגט אין פלעשער און בעגראָבען זיי ביי זיך אין גאָרטען, ווען די פראַנצויזען האָבען פערנומען די שטאָט, האָט ער זיך איינגאַנצען גלייכגילטיג בעצויגען צו דייער׳ע פלינדעריען, וואָרום דעם פּרינצס פערמעגען איז געווען פערזיכערט, קיינעם וועט דאָך נישט איינפאַלען צו געהן גראָבען אין אַ גאָרטען פון דער פראַנקפורטער געטאָ. ווילהעלם, ווידער, האָט פון דערווייטענס געהערט וואָס די פראַנצויזען האָבען אָפּגעטון אין פראַנקפורט און ער איז געווען זיכער, אַז זיי האָבען זיין פערמעגען אויך פערנומען.

שפּעטער, ווען דער פּרינץ האָט בעקומען די מעגליכקייט זיך אומצוקעהרען אַהיים, איז ער גלייך אַוועק צו ראָטשילד׳ען.

— גוט מאָרגען, מאיר! וואָס מאַכסטו עפּעס!

— האָט צו איהם ווילהעלם געזאָגט אויסשטרעקענדיג די האַנד, — דו זעהסט איצטער פאַר זיך אַ פּרינץ, וואָס איז אָרים פונקט אַזוי ווי איוב.

— איהר, מאַיעסטעט, אַנ׳אָרימאַן? — האָט ראָטשילד אויסגערופען פערוואונדערט — דאָס געלד, וואָס איהר האָט מיר אָנפערטרויט איז גערעטעוועט געוואָרען. די פראַנצויזען האָט זיך אַפילו נישט געחלומ׳ט, אַז אייער פערמעגען געפינט זיך ביי מיר אין גאָרטען. איך האָב זיך גענומען די פרייהייט — האָט מאיר אַנשעל פאָרטגעזעצט — צו האַנדלען מיט אייער געלד, די געשעפטען זענען געווען ערפאָלגרייך. און איצטער קען איך אייך צוריקגעבען דאָס פערמעגען מיט אַנ׳אינטערעס פון 5 פראָצענט. מיין פערמעגען האָב איך טאַקע איינגאַנצען פערלוירען אָבער, דאַנקען גאָט, אייער פערמעגען איז געבליבען.

דער פּרינץ האָט זיך צעוויינט פון פרייד און ער האָט נישט געקענט געפינען גענוג ווערטער צו בעדאַנקען ראָטשילד׳ען פאַר זיין נאָבעלער טאַט און מיט גרויס ליבשאַפט און צערטליכקייט צו איהם געזאָגט:

— מיין ליבער מאיר! דו ביזט דער ערליכסטער יוד, וואָס איך קען, איך פערלאַנג נישט צוריק מיין גאַנץ פערמעגען מיטאַמאָל. און פון די פראָצענטען דאַרפסטו מיר געבען נאָר 2 פראָצענט

אָבער — דאָס איז נישט מעהר ווי אַ לעגענדע. מאיר אַנשעל האָט, ווי פריהער דערצעהלט, אַוועקגעשיקט דאָס געלד קיין לאָנדאָן. ער האָט עס נישט געקענט בעגראָבען אין גאָרטען, ווייל אין דער יודענגאַס פון פראַנקפורטער געטאָ זענען אין יענער צייט קיין גאָרטענס נישט געווען און בכלל האָט אַ יוד דעמאָלט גאָר נישט געטאָר׳ט

(ווייטער זעה 9. זייט)

רעגולאַציע פון געבורטען לויט׳ן אייגענעם ווילען

פון ד״ר פּלאַטקין.

דאָס פּראָבלעם פון בעגרענעצען די צאָהל געבורטען אויף דער וועלט בעשעפטיגט די מוחות פון געלערנטע שוין אַ סך צעהנדליגער יאָהרען. די פראַגע איז בעהאַנדעלט געוואָרען פון אָנהויב גאָר טעאָרעטיש: צי מען דאַרף בכלל בעגרענעצען די צאָהל פון געבורטען אָדער צי זאָל מען איבערלאָזען די זאַך אַזוי, ווי עס עקזיסטירט שוין פון טויזענטער יאָהרען.

אין די נאָך מלחמה יאָהרען האָט זיך די בעציהונג צו דער פראַגע לחלוטין געענדערט. דאָס פּראָבלעם פון געבורטען רעגולאַציע איז געוואָרען אַ ברענענדע פראַגע, די זאַך איז געוואָרען פּראַקטיש וויל אין דער פּאָזיטיווער אָדער נעגאַטיווער ערלעדיגונג פון דער פראַגע זענען פעראינטערעסירט נישט נאָר דאָס גאַנצע מענשהייט בכלל, נאָר יעדער פאָלק, לאַנד און מלוכה בעזונדער און איבערהויפּט יעדער פאַר פאָלק בעזונדער.

דערביי איז אויסגעוואַקסען אַ קאָנפליקט, יוצא כפר איז אוראַלט, אָבער שטענדיג נייע. דער קאָנפליקט צווישען די אינטערעסען, צילען און שטרעבונגען פון דער מלוכה אַלס גאַנצעס און דעם מיטגליד פון דער מלוכה אַלס פּרט. די מלוכה איז מעהר אינטערעסירט אין אומבעגרענעצטע פערגרעסערונג פון איהר בעפעלקערונג און גיט פּרעמיעס, און מאַכט פערלייכטערונגען מיטגלידער פון אַ סך קינדער פאַמיליעס.

אין דער ריכטונג זענען בייהילפיג דער מלוכה אַלערליי אמונות, וועלכע זענען געגען בעגרענעצען די צאָהל געבורטען פון ריין רעליגיעזע מאָטיווען, ווייל עס איז געגען די הייליגע געבאָטען.

דאָס לעבען איז אָבער שטאַרקער פון געבאָטען און קינסטליכע געזעצען, די וועלט מלחמה האָט געבראַכט מיט זיך אַ קאָלאָסאַלע אַרבייטסלאָזיגקייט אויף דער וועלט אין אַלע געביטען. די הויך ענטוויקעלטע טעכניק האָט אַרויסגעשטויסען פון דער שמאָטען הונדערטער טויזענדער און מיליאָנען אַרבייטער. וואָס עס האָט דערפיהרט צו אַ פּערלאַמאַנג פון מעהרערע שיכטען פון דער בעפעלקערונג. אויך די הויכע פאָדערונגען פון דער מאָדערנער פּעדאַגאָגיק אין דער פראַגע פון קינדער ערציהונג, די אומרוהיגקייט און אומזיכערקייט אין דער וועלט פּאָליטיק — דאָס זענען אַלץ מאָטיווען, וואָס זיי האָבען בעוויזען די מלוכות בכלל און יעדען מענשען בפרט צו בעטראַכטען זיך, צי ער מוז אָדער טאָר בלינד פאָלגען דעם געבאָט פון דער ביבעל, פרו ורבו...

די פּרעסע און פּאַרלאַמענטען האָבען אוועקגעשטעלט די פראַגע פון געבורטען רעגולאַציע אויפ׳ן טאָג אָרדנונג, און נאָך אַ לענגערען קאַמף און אַלזייטיגע דיסקוסיע זענען מאַנכע לענדער געצוואונגען געווען צו מאַכען קלענערע אָדער גרעסערע פערלייכטערונגען אין דער געזעצגעבונג פון דער פראַגע שוואַנגערשאַפט און געבורט. די ענדערונגען אין געזעץ זענען געווען אָפּהענגיג פון די אָדער יענע פּאָליטישע פערהעלטנישען אין דער אָדער יענער לאַנד. ווייטער פון אַלע איז אוועקגעגאַנגען רוסלאַנד, ערלויבענדיג איבערייסען אַ שוואַנגערשאַפט יעדע פרוי ביי בעוואוסטע בעדינגונגען.

אָבער ביז נאָך די פּאָליטיקער און עקאָנאָמיקער און דערנאָך די געזעצגעבער זענען געקומען צו אַ הסכם אין דער פראַגע (אייגענטליך איז מען נאָך צו אַ הסכם נישט געקומען) האָבען די זעלבסט פעראינטערעסירטע, די פרויען און דאָס לעבען געטון איהרס, אין אַלע ציווילעזירטע לענדער האָט זיך אָנגעהויבען אַ עפּידעמיע פון אַבאָרטען אויסגעפיהרטע דורך אַלערליי דערצו נישט בערופענע מענשען, פּאַרטאַטשעס, זנאַכאַרעס און ענליכע פּושערס. גענוג צו זאָגען אַז אין איין דייטשלאַנד האָט מען אין איין יאָהר אויסגערעכענט די צאָהל אַבאָרטען אויף 500.000. דערביי זענען געפאַלען הונדערטער און טויזענטער קרבנות פון יונגע פרויען אַלס רעזולטאַט פון אומגעלונגענע אָפּעראַציעס, אויסגעפיהרטע נישט לויט די געזעצען פון דער מעדיצינישער וויסענשאַפט, און שרעקליכע בעדינגונגען. עס האָבען נישט געהאָלפען אַלע סאַנקציעס פון געזעץ און יאָהרען פון געפענגעניש, מיט וועלכע די געזעצגעבער האָבען געסטראַשעט די, וואָס האָבען זיך אונטערגעגעבען די אָפּעראַציעס, און די, וואָס האָבען זיי אויסגעפיהרט דאָס לעבען איז זיך געגאַנגען מיט איהרע וועגען.

כל זמן די מלוכה האָט נישט גענומען קיין שטעלונג אין דער פראַגע, האָט זיך די אָפיציעלע מעדיצין נישט פערנומען מיט דער פראַגע, זי האָט דאָס נישט געוואָלט טאָן און נישט געוואָגט צו טאָן, ווען אָבער די שפּיטעלער און קליניקעס זענען געוואָרען פערפולט פון די אומגליקליכע פרויען, וואָס זענען אַריינגעפאַלען אין אומגעוואוסענע הענד, ווען די פראַגע איז געוואָרען אַ ענדעמישע געהיימניס, האָבען זיך אַלע בליקען געווענדעט אין דער זייט פון דער מעדיצינישער וויסענשאַפט. די מעדיצין האָט געדאַרפט געפינען מיטלען, ווי פּטור צו ווערען פון דער ברכה אָדער קללה — ווי איינער ריל — פון דער גרויסער צאָהל געבורטען.

און שוין עטליכע יאָהר, ווי די פראַגע איז אַרויסגעשטעלט געוואָרען אויפ׳ן סדר היום פון אַלע מעדיצינישע וויסענשאַפטליכע געזעלשאַפטען אין אַלע לענדער. די פראַגע ווערט ברייט דיסקוטירט, זי איז אָבער נאָך נישט ערלעדיגט, צו געוויסע אויספיהרונגען איז מען אָבער שוין אויך איצט געקומען.

אַ אַבאָרט, ד. ה. איבערייסען אַ שוואַנגערשאַפט, וועלכע עקזיסטירט שוין, איז אַ זאַך נישט קיין גלייכגילטיגע פאַר דעם אָרגאַניזם פון דער פרוי. עס איז צוזאַמענגעבונדען מיט געפאַהרען פאַר איהר לעבען און געזונד. דאָס איז אויפגעוויזען געוואָרען דורך אַ גאַנצע רייהע סטאַטיסטיקען, איבערהויפּט זענען מאַסגעבענד די סטאַטיסטיק פון רוסלאַנד, ווי דער אַבאָרט איז פריי געגעבען ביי בעוואוסטע אומשטענדען און דאָרטען איז לייכטער צו פערפאָלגען דיינע רעזולטאַטען און זיי צו רעגיסטרירען. אויך דאַרף מען צוגעבען, אַז כאָטש דער אַבאָרט איז אויף רוסלאַנד ערלויבט, ווערט ער דאָך אין אַ גרויסער צאָהל דורכגעפיהרט דורך נישט מעדיצינער, וואָס עס ברענגט מיט זיך שרעקליכע פאָלגען, כל זמן עס עקזיסטירען נישט קיין אַנדערע מיטלען, איז דאָס איבערייסען די שוואַנגערשאַפט, כאָטש אַ שלעכטער מיטעל, דאָך אַ מיטעל. דערווייל געהען די שטרעבונגען אין דער ריכטונג אויסצוגעפינען מיטלען, ווי צו פערהיטען, עס זאָל איינגאַנצען נישט קומען צו אַ נישט געוואונשענער שוואַנגערשאַפט. אייגענטליך עקזיסטירען אַזעלכע מיטלען שוין פון לאַנג.

(סוף מאָרגען).

האַנדווערקעריי און האַנדעל

אויף דער וואך

די געפּלאַנטע דעקרעטן וועגן קריזיס־חובות

מיר קענען ווייטער געבען אַ רייה אינפאָרמאַציעס, וועגען די דעקרעטען, וואָס ווערען שוין צוגעגרייט צו בעפרייען און ענטלאַסטען די סוחרים און פאַבריקאַנטען פון די קריזיס־חובות.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועלען זיין פיר דעקרעטען, וועלכע וועלען אַרומנעהמען אַלע אַנגעלעגענהייטען אויף צו פערלייכטערן דעם האַנדעל און די פאַבריקאַציע, וועלכע ליידען פון די קריזיס־חובות און דאָס מאַהנען די בעדראָהט זיי מיט אַ ראַאינאַציע אָדער גרויסער פערלוסט.

דאָס פעראָפענטליכען די דעקרעטען ווערט אויפגעהאַלטען, ווייל די ווערען צוגעגלייכט צו די נייע קאָדעקסען, וואָס וועלען גאָר אין גיכען ערשיינען, כדי די דעקרעטען זאָלען זיין גענצליך צוגעפּאַסט צו די נייע דעקרעטען.

די דעקרעטען וועלען זיך שטיצען אויפ׳ן „קאָדעקס־זאָבאָוויאָנזאַן", וואָס ווערט איצט שוין צוגעגרייט אַרויסצוגעבען און איינצופיהרען, אויפ׳ן נייעם געזעץ וועגן „געריכטס־נאַדזאָרען", וואָס ווערט אויך צוגעגרייט אַרויסצוגעבען און אויך אויפ׳ן נייעם האַנדעלס־קאָדעקס, וואָס איז אויך שוין אינגאַנצען פערענדיגט.

אין איין קאָדעקס ווערט איינגעפיהרט יוערען דאָס פּראָלאָנגירען די חובות פון סוחרים און פאַבריקאַנטען אין דער פאָרם פון אַ געריכטס־באַהזור. דאָס וועט איצט זיין זעהר לייכט און וועט נישט קאָסטען קיין סך געלד. אין דעם זעלבען דעקרעט וועט אויך איינגעפיהרט יוערען דער אופן פון רעגולירען די חובות. וואָס זאָל געמאַכט ווערען שבעל ביים רעגולירען וועט דאָס (אויסצאַהלען די רעגולירטע סומע קענען צולייגט ווערען אויף עטליכע יאָהר.

אַ צווייטער קאָדעקס וועט בעשטימען דאָס אויסגלייכען סכסוכים צווישען סוחרים, פאַבריקאַנטען מיט זייערע קרעדיטאָרען, וואָס מאַהנען די חובות, אָדער אַפילו מיט קרעדיטאָרען, וואָס מאָגען נישט. דאָס אויסגלייכען די סכסוכים וועט קענען פאָרקומען ביי זייער ברייטע קאָמפּעטענצן פון די ספּעציעלע געריכטען ביי וועלכע עס וועלען זיין ספּעציעלע אַססעסאָרען פון ביידע צדדים, פון סוחרים, פאַבריקאַנטען און פינאַנסיסטען, און באַנק־פאַרשטעהער. די געריכטען וועלען קענען רעדוצירען די חובות, די גרויס פון דער רעדוקציע וועט זיין אָפּהענגיג דערפון, צי דער שולדיגער האָט געהאַט אַ פערלוסט פון דעם חוב, און צי דאָס אָפּצאָהלען דעם גאַנצען חוב דראָהט די עקזיסטענץ. אָדער מיט אַ גרויסען שאַדען דעם שולדיגען. לויט דעם דעקרעט וועט דער חוב קענען ווערען פּראָלאָנגירט אויף אַ יאָהר און זאָגאַר צוויי אָדער עס וועט צולעגט ווערען אויף ראַטעס אויסצוצאַהלען אין משך פון מעהרערע יאָהרען. עס וועלען אויך קענען אַנגעווענדעט ווערען ביידע מעטאָדעס פון פּראָלאָנגאַציע און ראַטעס, מיט אַ רעדוקציע פון חוב.

דאָס אַרויסגעבען די דאָזיגע קאָדעקסען, וועט שוין נישט דויערן לאַנג. מען פערזיכערט, אַז העכסטענס אין 14 טעג אַרום.

גאַסען האַנדעל און הויזירער

די ענינים מוז דורכאויס ווי אַמגיכסטען רעגולירט ווערען

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, בעמיהען זיך פיעל סוחרישע אָרגאַניזאַציעס אינטערצוברעכען דעם גאַסען־האַנדעל (אין די נאָהנטסטע טעג קומט פאָר וועגען דעם אין טורען אַ פּוילישע סוחרישע צוזאַמענפאָהר) פון דער צווייטער זייט אָבער האָט די שטעטישע מאַכט לעצטענס אַרויסגעגעבען נייע קאָנצעסיעס.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איז מיט אַ צייט צוריק פאָרגעקומען אין דער לאָדזשער האַנדעלס־קאַמער אַ קאָנפערענץ מיטן אַנטייל פון פאָרשטעהער פון דער וואָיעוואָדישער מאַכט, סטאַראָסטווא, מאַגיסטראַט און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס. אויך אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם זענען אָנגענומען געוואָרען שריט אויסצואַרבייטען אַ נייע פעראָרדנונג, וועלכע זאָל רעגולירען דעם גאַסען־האַנדעל, אָדער אויך נאָוועליזירען די פעראָרדנונג פון לאָדזשער וואָיעוואָדע פון 19/1 1931.

דער פּאַראַגראַף 84 פון דער פעראָרדנונג לויטעט: גאַסען־האַנדעל ד. ה. אַ פערקויף אויף דער גאַס פון קיאָסקען, קוישען, טישען, קעסטלעך, סטראַגאַנען א. א. אויף טראָטואַרען וועלכע האַלטען 6, 2 מעטער, און אין דער שטאָט לאָדז — 3,45 מעטער אין דער ברייט, קען מען פיהרען אויפ׳ן סמך פון אַ ספּעציעלע ערלויבניש. דער פּאַראַגראַף 85 לויטעט: אויף צו האַנדלען אין דער גאַס ווי די טראָטואַרען ציילען ווייניגער ווי 3,50 מעטער אין דער ברייט קען געגעבען אויסנאַהמס־ערלויבנישען דער סטאַראָסטאַ (מיטן הסכם פון מאַגיסטראַט) דער צענטראַלער קליינהענדלער־פעראיין, פּאָמאָרסקאַ 15 האָט אין מעמאָריאַל צו דער האַנדעלס־קאַמער געבעטען, דאָס צום פּאַראַגראַף 84 דאַרף צוגעגעבען ווערען, אַז אונטער דעם פאַלען נישט אַרונטער די גאַסען־הענדלער, וועלכע האַנדלען מינימום פון 1927 יאָהר און האָבען בעזיצט אויף דעם האַנדעל ספּעציעלע קאָנצעסיעס, ווייל מ׳קען נישט אַוועקנעמען פערזאָנען וואָס פיהרען שוין דעם האַנדעל פון 10—15 יאָהר די פּרנסה.

דער פּאַראַגראַף 84 אַליין דאַרף געענדערט ווערען אַזוי, אַז נאָך די ווערטער „3,50 מעטער" דאַרף צוגעגעבען ווערען „און נישט ווייניגער ווי 50 מעטער פון געוועלבער וואָס פיהרען דעם זעלבען האַנדעל.

דער פּאַראַגראַף 85 דאַרף אינגאַנצען געשטראָכען ווערען, ווייל זיך מעהר אַזעלכע פּלעצער, ווי אַוועקשטעלען האַרט ביי די געוועלבער נייע סטראַגאַנען אין דער צייט ווען די אַלטע סטראַגאַנען ווערען נייאַגט און געפּלאַגט און ביזן היינטיגען טאָג שטייען זיי אָהנע קאָנצעסיעס.

וואָס אַנבעלאַנגט דעם הויזירער האַנדעל איז דער צענטראַלער קליינהענדלער־פעראיין, פּאָמאָרסקאַ 15 אין דער מיינונג, אַז עס קען דערלויבט ווערען אין די גאַסען אויך וועלכע ס׳קורסירען נישט קיין טראַמוואַיען און אויך אויפהאַלטען (פערהאַלטען זיך, אַוועקשטעלען זיך) זאָל דערלויבט זיין אויף נישט ווייניגער ווי 50 מעטער פון געוועלבער וואָס פיהרען אַ האַנדעל מיט די זעלבע אַרטיקלען.

וועגען עקספּאָרט פון האַנדווערקער־אַרטיקלען קיין סאָוויעט־רוסלאַנד

די קאָלעקציע געהט שוין אָפּ קיין רוסלאַנד

אין אַלע האַנדווערקער־קאַמערן דויערן יעצט פיבערהאַפטע צוגרייטונגען צו אָרגאַניזירען דעם עקספּאָרט פון האַנדווערקער־אויסאַרבייטונגען קיין סאָוויעט־רוסלאַנד.

אין איצטיגען מאָמענט ווערט שוין פערענדיגט דאָס קאָמפּלעטירען אַ גרויסע קאָלעקציע פון פּרובען פון האַנדווערקער־אויסאַרבייטונגען. די הויפּט־ראָל שפּילען דאָ לעדער־אויסאַרבייטונגען, גאַלאַנטעריע, קאָנפעקציע א. אַז. וו.

די קאָלעקציע וועט אַרויסגעשיקט ווערען קיין סאָוויעט־רוסלאַנד אויפ׳ן אַדרעס פון איינע פון מאָסקווער האַנדעלס־ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, דאַן וועט אין מיטען אָקטאָבער אַרויספאָהרען די האַנדווערקער־דעלעגאַציע (וועגען וועלכער מיר האָבען שוין געמאָלדען), כדי אויפ׳ן אָרט צו אונטערהאַנדלען וועגן דעם עקספּאָרט. די דעלעגאַציע בעשטעהט פון בעדייטענדע פאַכמענער, וועלכע וועלען זיך בעמיהען זיי אַמבעסטען צו פינאַלידירען די פראַגע פון עקספּאָרט פון האַנדווערקער־אַרטיקלען.

ווי בעקאַנט פאָהרען פון לאָדז אין דער דעלעגאַציע צווישען אַנדערע אויך דיר. קאַצענבאָגען און ה׳ ראַדזאַנאָווער.

לאָדזשער דעלעגאַציע קיין וואַרשאַ

וועגען עקספּאָרט פון דעמבאָווע פּעסלעך קיין אַמעריקאַ

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, איז אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אָפּשאַפען די פּראָהיביציע אין אַמעריקאַ, פאַראַן אַ מעגליכקייט צו עקספּאָרטירען דעמבענע פּעסלעך קיין אַמעריקאַ.

דער ראַט פון דער האַנדווערקער־קאַמער האָט אונטערגענומען שריט צו שאַפען אַן אָרגאַניזאַציע, וועלכע זאָל רעפּרעזענטירען דעם דאָזיגען צווייג פון האַנדווערק. דער דאָזיגער פאַרבאַנד וועט שוין געגרינדעט ווערען די נאָהענטסטע טעג: און וועט זיך פערנעהמען מיט די עקספּאָרט־טראַנזאַקציע, פערטיילען די בעשטעלונגען, אויסאַרבייטען קרעדיטען און מיט דער טעכנישער זייט פון עקספּאָרט. אָפּטימיסטען זאָגען, אַז דער עקספּאָרט פון פּעסלעך קיין אַמעריקאַ קען בעטרעפען 100 מיל. זלאָטיס.

אין דער פראַגע זענען מיט עטליכע טעג צוריק געווען אין וואַרשאַ די פאָרשטעהער פון דער לאָדזשער האַנדווערקער־קאַמער ד״ר קאַצענבאָגען און צענטקעוויטש. די לאָדזשער דעלעגאַטען האָבען אַ דורכגעפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט דער פּויליש־אַמעריקאַנישער האַנדעלס־קאַמער. די לאָדזשער דעלעגאַטען האָבען אויך בעקומען גענויע מוסטערן פון די פּעסלעך, וועלכע ווערען בענוצט דורך די אַמעריקאַנער ברויערייען. ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די פּעסלעך צו ביער, וואָס ווערען אַ געוועהנדליך אין אַמעריקאַ זענען אַנדערש. לויט דער מאָס, ווי אין פּוילען, די אַמעריקאַנישע ברויערייען פערלאַנגען, אַז די רייפען זאָלען זיין גאַלוואַניזירט, וואָס פערטייערט יעדעס פּעסעל כמעט צוויי זלאָטיס.

די ערשטע פּאַרטיע פּוילישע פּעסלעך, וואָס וועט געהאַנדעלט ווערען אַלס מוסטער, וועט אָפּגעהען קיין אַמעריקאַ אין די נאָהענטסטע טעג.

האַנדווערקער־עקספּאָזיטור

די לאָדזשער האַנדווערקער־עקספּאָזיטור (זשעלאַנאַ 10 אַ) ענטוויקעלט כסדר אַ ווייטערע טעטיגקייט. אין פערלויף פון די לעצטע צוויי וואָכען זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַ רייהע אינטערווענצען אין האַנדווערקער־קאַמער, וועגען פערלייכטערען אַ רייהע עקזאַמענס, און אין אַ רייהע פערשידענע פינאַנץ־אַמטען וועגען שטייער ענינים.

עס ווערען שוין געמאַכט די פאָרבערייטונגען צום קומענדען וואָיעוואָדזשטווע צוזאַמענפאָהר פון אַלע האַנדווערקער פעראיינען און צעכען אין לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע, וואָס דאַרף אין גיכען פאָרקומען.

פערלייכטערונגען ביים אויסקויפען פּאַטענטען צום יאָהר 1934

פון גוט אינפאָרמירטע קוועלען דערוויסט זיך, אַז אין פינאַנץ־מיניסטעריום ווערען צוגעגרייט נייע אינסטרוקציעס, וועגען אַ רייה וויכטיגע פערלייכטערונגען אויף פּאַטענטען צום יאָהר 1934.

די הנחות וועלען חל זיין אויף סוחרים פון אַלע קאַטעגאָריעס, און אויף אַ רייה האַנדווערקער. אויפ׳ן סמך פון די אינפאָרמאַציעס וועט מען ביי געוויסע בעדינגונגען קענען אויסקויפען קלענערע פּאַטענטען.

די הנחות אויף אַרויסצונעהמען קלענערע פּאַטענטען וועלען חל זיין אויף אַ גאַר גרויסע צאָהל סוחרים און עס וועט נישט נויטיג זיין קיין ספּעציעלע ביטעס צו דער שטייער־מאַכט.

קרעדיט־קאָאָפּעראַטיוועס אין 1־טען קוואַרטאַל פון יאָהר 1933

דער מלוכה׳שער קאָאָפּעראַטיווער ראַט האָט פערעפענטליכט זיין ביולעטין וועגען דעם צושטאַנד פון די קרעדיט־קאָאָפּעראַטיוועס צום ערשטען אַפּריל ד. י. מיר ברענגען איניגע בעמערקונגען וועגען דער לאַגע פון די קרעדיט־קאָאָפּעראַטיוועס פאַר׳ן ערשטען קוואַרטאַל.

אין דעם פריהערדיגען ביולעטין זענען געווען ידיעות וועגען 4.980 קאָאָפּעראַטיוועס, דער איצטיגער ביולעטין נעמט אַרום 4.965 קאָאָפּעראַטיוועס. דערפון געהערען 2.707 צו דער „זשידנאָטשעניע", 635 — צו דער „אוניע", 343 — צו דייטשע און 781 צו יודישע פערבאַנדען. אין די פּוילישע פערבאַנדען האָט זיך די צאָהל קאָאָפּעראַטיוועס פערקלענערט, אין די יודישע פערבאַנדען פערגרעסערט. ביי די איבעריגע נאַציאָנאַלע מינדערהייטען זענען קיין ענדערונגען נישט פאָרגעקומען.

די אומזאַצען פון די קרעדיט־קאָאָפּעראַטיוועס ווייזען אַרויס אַ טענדענץ אויף אַראָפּ. די צאָהל פקדונות האָט זיך פערקלענערט, דעסגלייכען האָט זיך פערקלענערט דער אַלגעמיינער סכום פקדונות. ד. ה., אַז נאָכדעם ווי אין דעם לעצטען קוואַרטאַל 1932 איז געווען צו פערצייכענען אַ צוּוואַקס פון דעם אַלגעמיינעם סכום פקדונות, איז דער דאָזיגער סכום ווידער געפאַלען. די סאַלדאָ פון ערטיילטע קרעדיטען איז אויך געפאַלען.

אַן אַנדער בילד בעקומט זיך, ווען מען בעטראַכט די רעזולטאַטען בעזונדער ביי די גרופּעס פערבאַנדען. די דייטשע פערבאַנדען ווייזען אַרויס אַ פערגרעסערונג סיי אין דער צאָהל בעלי־פקדונות, סיי אין דעם סכום וקלאַדען, אגב בעמערקט, פאַלט אויס ביי די דייטשע קאָאָפּעראַטיוועס אין דורכשניט 1681 זלאָטעס אויף איין וקלאַד, בשעת דער זעלביגער דורכשניט פאַר׳ן גאַנצען לאַנד דערגרייכט נישט מעהר ווי 485 זל. די אוקראַאינישע פערבאַנדען ווייזען אַ פערגרעסערונג פון דער צאָהל בעלי־פקדונות, אָבער אַ פערקלענערונג פון דעם אַלגעמיינעם סכום וקלאַדען. ביי דער „זשידנאָטשעניע" איז די צאָהל בעלי־פקדונות געפאַלען אויף 2,6 פּראָצענט און דער סכום פקדונות אויף 1,6 פּראָצענט. אין דער „אוניע" בעטרעפט די פערקלענערונג אין פערלויף פון קוואַרטאַל 4,1 פּראָצענט. און 5,8 פּראָצ. אין אַלגעמיין אין לאַנד איז די צאָהל בעלי־פקדונות געפאַלען אויף 2,6 פּראָצענט פון דעם סכום וקלאַדען אויף 3,6 פּראָצ.

די יודישע פערבאַנדען ווייזען אַרויס די גרעסטע פערקלענערונג פון דעם סכום וקלאַדען: אויף 6,1 פּראָצ. אָדער אַבסאָלוט 3 מיליאָן זלאָטעס. וואָס אַנבעלאַנגט דער צאָהל יודישע בעלי־פקדונות, איז אונזער פערבאַנד ליידער נאָך אַלץ נישט אומשטאַנד אָנצוגעבען די צאָהל בעלי־פקדונות פאַר זיינע קאָאָפּעראַטיוועס. אַ טייל פון אונזערע קאָאָפּעראַטיוועס פערשטייען נאָך אַלץ נישט די וויכטיגקייט פון סטאַטיסטיק און פילען נישט אויס אין זייערע חודש־בעריכטען די רובריק פון דער צאָהל בעלי־פקדונות. אַזוי אַרום האָט נישט אונזער פערבאַנד די מעגליכקייט אָנצוגעבען די געהעריגע ידיעות פאַר׳ן גאַנצען פערבאַנד.

אין בעצוג צו דער סאַלדאָ פון די ערטיילטע קרעדיטען איז די ראָלע פון די וקלאַדען אויסגעוואַקסען פון 53,51 ביז 54,09 פּראָצ. אויף יעדע 100 זל. פון דער סאַלדאָ פון די ערטיילטע קרעדיטען קומט אויס וקלאַדען:

ביי די יודישע פערבאַנדען	69,09
ביי דער „אוניע"	54,71
ביי דער „זשידנאָטשעניע"	33 69
ביי די אוקראַאינישע פערבאַנדען	69,32
ביי די דייטשע פערבאַנדען	64 45

אין דער צולעצט געבראַכטער סטאַטיסטיק שפּיגעלט זיך אָפּ דער פאַקט, וואָס די קאָאָפּעראַטיוועס פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען זענען אין אַ גרעסערער מאָס אָנגעוויזען אויף וקלאַדען ווי די פּוילישע קאָאָפּעראַטיוועס, וועלכע בעקומען פון די מלוכה׳שע בענק אַ בעדייטענדען טייל פון זייערע אומזאַץ־מיטלען.

ס׳איז נאָך נויטיג צו בעמערקען, אַז אויב מען זאָל זיך פערלאָזען אויף די ידיעות פון׳ם ביולעטין, וועט אויסקומען, אַז די יודישע קאָאָפּעראַטיוועס נעמען די העכסטע ציפערן אין פערגלייך מיט אַנדערע קאָאָפּעראַטיוועס. מען דאַרף אָבער משער זיין, אַז די ענטשפּרעכענדע ידיעות אין דעם ביולעטין זענען נישט קיין גענויע.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

דינסטאג 26 ו' תשרי תרצ"ג

סעפטעמבער
זון-אויפגאנג 5.28
זון-אונטערגאנג 5.26

צווייטע וועלט-קאנפערענץ פון „גורדוניה"

איין סימן פון חלוצישע פערווירקליכונג

דאס יודישע לאדז בעגריסט היינט די צווייטע וועלט-קאנפערענץ פון „גורדוניה", א ציוניסטיש-סאציאליסטישע יוגענד-בעוועגונג, וואס קוים פאר א פאר יאהרען האט זי אנגעהויבען זיך צו ענטוויקלען און היינט שטעלט זי פאר מיט זיך א גרויסע מחנה פון צעהנדליגער טויזענדער יונגע מענשען אין כמעט אלע לענדער פון יודישען ישוב און פון הונדערטער יונגע מענשען, וואס פערווירקליכען שוין איצט אין אייגענע ארבייטער-גרופען אין א"י די אידעאלען פון דער דאזיגער בעוועגונג. אנ'איינגעארטיגע בעוועגונג איז די „גורדוניה". גרופירענדיג זיך ארום דער פערזענליכקייט פון א. ד. גארדאן' און פראקלאמירענדיג די חלצות גלייכצייטיג אלס ערציהונגס-מעטאדע און אלס ציל פון איהר ארבייט, האט זי בעוויזען זיך צו דערקעמפען א פלאץ אין דעם סאמען פאדערשטען פראנט פון דער ציוניסטישער יוגענד-בעוועגונג און קאנצענטרירען אלץ גרעסערע מאסען פון דער ארבייטענדער און שטודירענדער פאלקס-יוגענד ארום זיך.

אויף אזא אופן וועט די איצטיגע וועלט-קאנפערענץ בעדייטען אין א געוויסען זין דער בילאנץ פון א שטארקער ארגאניזאטארישער און פראפאגאנדיסטישער ארבייט פון די לעצטע יאהרען און מן הסתם אויך א מאבילירונג פון כחות פאר דער פערווירקליכונגס-ארבייט אין א"י, וואס האט זיך שוין אנגעהויבען, וואס וועט אבער זיכער אין די נאהענטסטע יאהרען אננעהמען א סך א גרעסערן פערנעם און אפשר אויך איבערטראגען דעם שווערפונקט פון דער בעוועגונג קיין א"י וואו עס געפינט זיך שוין העכער צוויי יאהר אויך איהר הויפט-לייטונג.

שטארקע בענדער פון טראדיציע עקזיסטירען שוין צווישען אונזער שטאט און דער „גורדוניה". דא זענען פארגעקומען די ערשטע ערנסטע בעראטונגען וועגען פעסטשטעלען די אידעאלאגישע יסודות פון דער בעוועגונג, דא איז געווען לאנגע יאהרען דער זיץ-ארט פון צענטראל=קאמיטעט פון דער פוילישער און אויך פון דער הויפט=לייטונג פון דער וועלט-בעוועגונג. און אויך היינט עקזיסטירט דא א שטארקע גרופע פון „גורדוניה", וואס פערנעמט איינע פון די וויכטיגסטע פלעצער אין דער לאדזער ציוניסטישער יוגענט-בעוועגונג. אין אזא אטמאספערע קאנען זיך בעסער איינגעבען די בעראטונגען.

גרויס זענען תמיד געווען די אויפגאבען, וואס שטעהען פאר דער ציוניסטישער יוגענד-בעוועגונג, זיי האבען זיך פערטאפעלט אין צוזאמענהאנג מיט דער איצטיגער סיטואציע אין ציוניזם און מיט דער טעמפא פון אויפבויווערק אין א"י. די וועלט-קאנפערענץ פון „גורדוניה" וועט זיין זיכער אדורכגעדרונגען מיט דעם גרויסען אחריות פון איצטיגען מאמענט און בעשטימענדיג וועגען דעם ווייטערדיגען גורל פון דער בעוועגונג וועט זי פערשטעהען צו מאבילירען די הערצער און די כחות פאר א גרויסער חלוצישער טאט.

ד"ר אריה טארטאקאווער.

די צווייטע זיצונג

נעכטען 4 א זייגער נאכמיטאג איז פארגעקומען די צווייטע זיצונג פון דער וועלט-קאנפערענץ פון „גורדוניה". אין פרעזידיום זענען געוועהלט געווארען: ד"ר שפירא, פ. לוביאניקער, סווערדלאוו (אלע פון ארץ-ישראל), חנוך (ריגא) און שלמית פינסטערבוסט (לעמבערג).

ביים אנהויב פון דער זיצונג האט געהאלטען א לענגערע בעגריסונג אין נאמען פון הנהגה העליונות דער ד"ר זוהר. דאן זענען געהאלטען געווארען צוויי רעפעראטען פון ד"ר שפירא וועגען דער לאגע איגדער וועלט-בעוועגונג פון „גורדוניה" און פון לוביאניקער וועגען דער לאגע פון גדוד „גורדוניה" אין ארץ-ישראל. נאך די רעפעראטען האבען זיך אנגעהויבען די וויכוחים

רעגיסטראציע פון יאר=גאנג 1915

היינט, דינסטאג, דעם 26-טען פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

L Ł M N

און די וואס וואוינען אויפן שטח פון 13. קאמיסאריאט מיט די פאמיליען=נעמען פון Sz ביז Z

מארגען, מיטוואך, דעם 27-טען פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

O P R

און פון 14-טען קאמיסאריאט פון A ביז G

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רעגיסטראציע אין ענטשפרעכענדען טערמין וועט אדמיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(א) קומענדיגען דאנערשטאג, ד. 28 ד. ח. 8 אינדערפריה הויבט אן אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 צו אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או. לאדז 2.

עס דארפען זיך מעלדען די פאבאראוועצעס פון יאהר 1912 און עלטערע, וואס וואוינען אויפן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען, און וועלכע האבען זיך לעת-עתה נישט צוגעשטעלט צום איבערזיכט פאר א פאבאר-קאמיסיע, האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער לאדזער שטאטישער סטאראסטווע.

סטעמפעל-אפצאל פון דירות-קאנטראקטן

(נויטיגע אויפקלערונג)

אויב מ'דינגט א לאקאל און מ'שליסט א קאנטראקט, אומאפהענגיג אויף וואס פאר א טער=מין, מוז פון געשלאסענעם קאנטראקט אפגעצאהלט ווערען סטעמפעל=שטייער לויט'ן בעטרעף פאר 5 יאהר.

דער רוב לאקאטארען און ווירטסלייט מיינען, אז דער דאזיגער אפצאהל איז אנ'איינמאליגער, אז אריינטראגענדיג די בעטרעפענע סומע פאר 5 יאהר, איז מען שוין דערמיט אייביג יוצא. דארף דא טאקע פעסטגעשטעלט ווערען, אז די אלע, וואס מיינען אזוי, מאכען א גרויסען טעות. דער שטעמפעל-אפצאהל ווערט געצו מען אזוי לאנג, כל-זמן דער אמאך פערפליכטעט ד. ה. דער זעלבער לאקאטאר פערנעמט דעם געדינגענעם לאקאל.

דער 5-יעהריגער טערמין, פאר וועלכען דער שטעמפעל-אפצאהל איז ביים שליסען דעם דירה-קאנטראקט אריינגעטראגען געווארען, דארף בעטראכט ווערען, ווי אנ'אנגענומענער צייט-מינימום און די איינגעצאהלטע סומע פאר א מין קאנטא אויפ'ן חשבון פון קומענדיגען בעטרעף. און דעריבער מוז נאכ'ן אפלויף פון די ערשטע אפגעצאהלטע 5 יאהר אריינגעטראגען ווערען שטעמפעל-אפצאהל פאר די ווייטערדיגע 5 יאהר און אזוי כסדר.

דעם בעטרעף איז מען מחויב אריינצוטראגען אליין אהן א בעזונדערע אויפפאדערונג. קוים ווערט ער נישט צום געהעריגען טערמין איינגעצאהלט, מעסט דער שטעמפעל-אמט אויס א שטראף אין א 5-פאכיגער הויך. אין יעדען פאל ווערט ארויפגעלייגט איין שטראף, פאר וועלכער ס'טראגען סאלידארישע פעראנטווארטליכקייט אלע קאנטראהענטען.

פיל אזעלכע שטראפען זענען לעצטענס דורכ'ן היגען שטעמפעל-אמט פעראורדנט געווארען. די פערמשפטע מיינען, אז ס'האנדעלט זיך דא וועגען אנ'איינפאכע מיספערשטענדניש. אין אמת'ן איז די אקציע פון שטעמפעל-אמט רעכטליך א בעגרינדעטע, דער אייגענטליכער שטעמפעל-אפצאהל מוז אומבעדינגט אריינגעטראגען ווערען.

וואס שייך דעם שטראף-כפל דארפען די פאראינטערעסירטע פערזאנען דערלאנגען אין משך פון א חודש א מאטיווירטען רעקורס צו דער איזבא סקארבאווי און בעטען, אז מען זאל זיי פון דער דאזיגער פליכט בעפרייען.

אזוי ווי דער געשלאסענער קאנטראקט איז דאך דער שטעמפעל-מאכט גוט בעקאנט, ממילא קאן נישט זיין קיין רייד וועגען דעם, אז ער איז אויסבעהאלטען געווארען אדער ער האט געקאנט אויסבעהאלטען ווערען דורך די בעטרעפענדע קאנטראהענטען. פעררופענדיג זיך אויפ'ן אנגעוויזענעם אומשטאנד, דארף דער דערלאנגטער רעקורס בעריקזיכטיגט ווערען.

י. אינפעלד.

בויד-טיפוס קומט פון שמוציגע הענד.
וואשט די הענד פאר'ן עסען.

ביודזשעטען אויפ'ן יאהר 1934=35

(2) אויפ'ן אויפטראג פון לאדזער רעגירונגס-קאמיסאר ה' וואיעוואודזקי, זענען די לייטערס פון בעזונדערע אפטיילונגען אין דער שטאט-פערוואלטונג צוגעטרעטען צו די ארבייטען, וואס זענען פערבונדען מיט'ן צונויפשטעלען די ביודזשעטען אויפ'ן יאהר 1934—35.

ווי מ'אינפארמירט אונז, וועט אינם נייעם ביודזשעט בעשטימט ווערען א גרויסע סומע אויף צו ברענגען די לאדזער ברוקען אין ארדנונג.

צו די ג. שפּילער פון דער מלוכה-לאטעריע!

די בעזיצער פון זעמטליכע געווינסטען-לאסען בעטען מיר צו מעלדען זיך צו אונז אפצונעהמען די ביז יעצט נאך נישט אפגענומענע געווינסטען סומעס!

מיר דערמאנען, אז אין דער לאטעריע איז געפאלען ביי אונז פאלגענדע גרעסערע געווינסטען:

50.000	זל. אויף נומער	52596	5.000	זל. אויף נומער	1704	5.000	זל. אויף נומער	83169
50.000	„ „ „	52888	5.000	„ „ „	23634	5.000	„ „ „	84179
20.000	„ „ „	52603	5.000	„ „ „	37856	5.000	„ „ „	84274
15.000	„ „ „	14573	5,000	„ „ „	56201	5.000	„ „ „	84333
15.000	„ „ „	64087	5.000	„ „ „	56260	5.000	„ „ „	97302
15.000	„ „ „	138306	5.000	„ „ „	65401	5.000	„ „ „	110644
10.000	„ „ „	41520	5.000	„ „ „	65711	5.006	„ „ „	113606
10.000	„ „ „	132199	5.000	„ „ „	74678		און א סך אנדערע.	

ס. יאטקא,

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
פאביאניץ, פל. דאמבר. 3

מיר רופען אלע צו קויפען אונזערע גליקליכע לאסען צו דער 1-טער קלאס!

איבערגעפאהרען אויף טויט און פערוואונדעטע

(2) אויף דעם שאסעי לאדז-זגערזש האט מען געפונען אנ'איבערגעפאהרענעם אויף טויט דעם 41-יעהריגען עקספעדיטאר יאן אוטשארעק (סקורע ראווא 36.

די פרטים פון זיין אומקומען זענען דערווייל נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

* * *

(2) אין אלעקסאנדער, היינטער לאדז, איז ארונטערגעפאלען אונטער א טאקסובקע דער לייטער פון אלעקסאנדערער פאסט-אמט, מאריאן קשיוואנסקי, וועלכער איז געפאהרען אויף א מאטאציקל.

דעם צוקאליעטשעטען קשיוואנסקי'ן האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) אויף ראג טאקאזשעווסקיעגא און לאגעווניצקא האט א וואגען איבערגעפאהרען די 9-יעהריגע צעציליע סאבאטשאק (וואוועלסקא 6). מ'האט דאס פערוואונדעטע קינד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) דער 61-יעהריגער סטעפאן קוואסט איז אויף קילינסקיעגא איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא.

די רעכטע האנד איז ביי איהם צובראכען.

קלאנג-קינא-טעאטער
BAJKA

היינט און פאלגענדע טעג!
מעכטיגסטער פילם פון איצטיגען סעזאן
לויט'ן אומשטערבליכען מייסטערווערק פון
Henryk Sienkiewicz

Quo Vadis?

רעזשי און קינסטלערישע לייטונג פון
Gabriel d. Anunzio

פרייזען פון די פלעצער אויף די ערשטע סעאנסען צו 40 און 50 גר. אלע פלעצער.
אנהויב 4.30 נאכם. שבת און זונטאג 12 בייטאג

רעגירונגס=קרעדיטען פאר לאדזער האנדווערקער

הויבען שוין אן פונאנדערגעטיילט צו ווערען

די לאדזער ק.ק.א. האט שוין אנגעהויבען פונאנדערצוטיילען קרעדיטען פאר האנטווערקער פון דער סומע (55.700 זל.), וועלכע איז איהר געשטעלט געווארען צו דיספאזיציע אויף קרעדיטען פאר האנדווערקער פון דער שטאט לאדז.

די, וועלכע ווילען געניסען פון די קרעדיטען מוזען גלייך אפגעבען ביטעס דורך דער פערמיטלונג פון דער פערטיילונגס-קאמיסיע ביי דער האנדווערקער-קאמער. אויף דער ביטע מוזען אנגעגעבען ווערען צוויי זשיראנטען און א מיינונג פון צעך, צו וועלכען דער פעטענט געהער, פערטיגע פארמולארען אויף אזעלכע ביטעס קען מען געקומען אין דער האנדווערקער-קאמער.

רשימה פון האנדווערקער=קאנדידאטען

אלס עקספערטען איז די שטאטישע געריכטען

דאס שטאטישע געריכט האט זיך דורך דער פערמיטלונג פון דער שטאט-פערוואלטונג געווענדעט צו דער לאדזער האנדווערקער-קאמער וועגען צושטעלען א רשימה פון זאכקענער אין פערשידענע פאכען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די האנדווערקער-קאמער ארויסגעשיקט א צירקולאר צו די לאדזער צעכען און האנדווערקער-ארגאניזאציעס, אין וועלכען די קאמער בעט צוצושטעלען א ליסטע פון קאנדידאטען אויף געריכטס-עקספערטען. דער ביי ווערט אויפמערקזאם געמאכט, אז לויט דער פערארדנונג פון יוסטיץ-מיניסטער, קען אנ'עקספערט זיין יעדער פוילישער בירגער, וועלכער געניסט פון פולע בירגערליכע און ציווילע רעכט, וועלכער געניסט פון צוטרוי און וועלכער בעזיצט גענוגענדע פאך-קענטעניש צו זיין אנ'עקספערט אין זיין פאך.

אין דער צוגעשיקטער רשימה פון די קאנדידאטען מוז בעגעבען דעם נאמען און פאמיליען-נאמען אנגעגעבען ווערען א גענויער אדרעס, פאך און עלטער פון די קאנדידאטען.

אפטייקעז

היינטיגע נאכט-דיזשורעז

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. לייג-וועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלי-נארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127) א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער וואוו-טשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

פאליטישער פראצעס

פון 2 מינדעריעהריגע

(2) אלס בעשולדיגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט זענען נעכטען פער'משפט געווארען דורכ'ן קרייז-געריכט אויף אויסבעסערונגס-הויז — דער 16-יעהריגער הערש בירענשטאק און די 17-יעהריגע הדס גוטענבערג.

בירענשטאק'ן איז די שטראף אפגעלייגט גע-ווארען אויף 3 יאהר.

אמטליכעס

(א) נעכטען האט זיך צוריקגעקעהרט פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער וויצע-סטאראסטע פון לאדזשער פאוויאט, ה' פראנצישעק דעניס.

טרינקט נישט קיין רויהע מילך,
ווייל אין מילך קאנען זיך געפינען
טיפוס - באצילען, וועלכע טוטען
אויף ביים קאכען.

א שרפה ביים שמירעז דעם דאך

(2) אויף אנדזשעיא 36 האט זיך נעכטען, ארום 12 בייטאג, אנגעצינדען דער דאך בעת מ'האט איהם געשמירט מיט סמאלע.

מ'האט געמוזט ארויסרופען פייערלעשער, ווייל די ארבייטער אליין האבען זיך נישט גע-קאנט אנ'עצה געבען מיט'ן פייער.

די שרפה איז איינגעלאשען געווארען.

בעפאלען און בערויבט א פאסט-בעאמטין

(2) לויט אינפארמאציעס, וואס עס האט בעקומען דער לאדזשער אויספארשונגס-אמט זענען שבת, אין דארף ברעזשנין, שיערעדזער קרייז, 2 פערשוין בעפאלען די פאסט-בעאמטין, זאפיא דובלעי, און צוגערויבט ביי איהר 300 זלאטעס פאסט-געלד, וואס זי האט געטראגען אין א טעקע.

פאליציי זאל שוין זיין אויף די שפורען פון די באנדיטען.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 07-149
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בערואטונג.
עלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4 -8 אוו. זונטאג פון 9- 1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — ג'נטשניצע-פרייזען.

דער אומזאץ-שטייער פארן יאהר 1933

ווערט נישט צולעגט אויף ראטעס

(אג) דעם 15 סעפטעמבער איז אדורך דער טערמין צו צאהלען די צווייטע ראטע פון אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1933. עס דארף בעטאנט ווערען, אז איינעגע אמטען, האבען געמאכט די שטייער-צאהלער שוועריגקייטען ביים צולעגען דעם אומזאץ-שטייער אויף ראטעס, ערקלערענדיג, אז אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון מיניסטעריום קענען די לויפענדע שטייערען נישט צולעגט ווע-רען אויף ראטעס.

פאר א סך שטייער צאהלער איז אין שייכות דערמיט בכלל אונמעגליך געמאכט געווארען צו בעצאהלען א קאנטאס אויף דעם אומזאץ-שטייער פארן יאהר 1933. אזא שטייער פאליטיק דער-גרייכט נישט דעם ציעל, ווייל די בעדינגונגען אין וועלכע עס געפינען זיך איצט דער גרעסטער טייל שטייער צאהלער זענען אזעלכע שווערע, אז עס דארף נישט געמאכט ווערען קיין אונטערשיד צווי-שען לויפענדע שטייערען און אנדערע.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

תביעות געגען דער קראנקען-קאסע

א תביעה פון אנ'אנגעשטעלטען געגען דער קראנקען-קאסע דארף געווענדען ווערען נישט אין שטעטישען געריכט נאר קודם כל צו דער אזוי-גערופענער שידס-קאמיסיע. ערשט די דעציזיע פון דער שידס-קאמיסיע דארף פערקלאגט ווערען אין די געריכטס-אינסטאנצען.

פארשריפטען וועגען עקזעקוציעס

אין פאל, ווען דער קאמארניק קומט מאכען א זאיענטשע און טרעפט דעם לאקאל פון בעל-חוב פערמאכט, האט ער רעכט צו פעראָרדנען דעם פערמאכטען לאקאל צו עפענען אפילו גלייך ביים ערשטען מאל.

רעכט פון א קרעדיטאר

דאס פערזיכערן זיך א חוב דורך נעמען גלייכצייטיג א משכון און א וועקסעל איז נישט קיין שטראפבארע האנדלונג. דעסגלייכען קאן אויך נישט טראקטירט ווערען פאר קיין פערברעך דאס נישט צוריקגעבען א בעל-חוב א בעצאהלטען וועק-סעל, אלענפאלס אזוי לאנג כל זמן דער קרעדי-טאר האט נישט מיט דעמזעלבען וועקסעל מיסגע-ברויכט צום שאדען פון בעל-חוב.

לאקאטארען-שוץ

דער דעקרעט פון לאקאטארען-שוץ דערלאזט נישט קיין געגענזייטיגע אפמאכען אבער נאר בנוגע דער הויך פון דירה-געלד און דער פליכט צו פער-לאזען די דירה, וואס שייך אדער די טערמינען פון צאלען קאן יא געשלאסען ווערען א פרייער אפ-מאך, ממילא אויב א לאקאטאר פערפליכטעט זיך צו בעצאהלען דירה-געלד יעדען חודש, איז שוין פאראן א רעכטליכער גרונד איהם צו עקסמיטירען נאך 2 חדשים אינטערשטעליגקייט.

ווילקיר מצד א הויזווירט

מעג א לאקאטאר זיין שולדיג דירה-געלד, מעג אפילו שוין די שולדיגע סומע האבען צוגע-משפט געווארען. נאכמער: מעג אפילו שוין ליגען א זאיענטשע אויף די זאכען, קוים וויל זיך דער לאקאטאר ארויסציהען, טאר דער הויזווירט איהם נישט פערהאלטען די זאכען, סיידען דער הויזווירט אדער דער הויזוועכטער איז דער דאזורצע איבער די דאזיגע זאכען.

אין געגענפאל דראהט דעם הויזווירט א שטראף פאר ווילקיר.

צוויי יאהר בסך-הכל...

אבער ס'„משא ומתן" האט זיך נישט געלוינט

(2) דעם 15 יוני ה. י. איז אין געוועלבעל פון וואלענטינא זאגאָרסקא (ריבנע 13) אריין דער 21-יעהריגער יאן קאלינסקי קויפען 3 גראן-פרי"-פאפיראסען.

אז ער האט די פאפיראסען בעקומען און בעצאהלט 12 גראשען, האט ער, אנשטאט אוועק-צוגעהן, א שמארקען שטויס געטון די געוועלבערין, און ווען זי איז אנידערגעפאלען, האט ער ארויס-געכאפט פון טישקעסטעל א הויפען געלד — 16 זל. מיט 4 גראשען, און אנגעהויבען צו אנטלויפען.

די איינגעטימערין צוזאמען מיט נאך מענ-שען אין גאס האבען איהם אבער נאכגעיאגט, און נאכדעם, ווי מ'איז אדורכגעלאפען א היבש ביסעל גאסען, האט מען איהם אויף באלוטער מארק גע-פאקט און ארעסטירט.

נעכטען האט קאלינסקי בעקומען א פסק-דין פון געריכט — 2 יאהר טורמע.

ארטאפעדישער אנשטאלט
בראַטעזען, גארסעטען, אר-טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען בעגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. **Lubicz u. Villy Simonović**
פיעטריקאווער 119. טעל. 81-221.

קאנפיסקירט אנטיסעמיטישע צייטונגען

(2) נעכטען האט די פאליציי-מאכט אדורכ-קאנטראלירט די צייטונגס-געשטעלען און קאנפיס-קירט די אנטיסעמיטישע בראשורען און צייטונגען.

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
אויסערגעוו. דאפעלטער פראגראם!
I
גיגאנטישער פילם פון דער איצטיגער צייט
א. ג.
„סטודענטישער האטעל"
אין די הויפט-ראלען:
Lissette Lanvin
און Christian Casadeus
II
„צאנקענדע פלאמען"
מיט Clive Brook i Claudete Colbert
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאג 12.30 א זייגער בייטאג

אויסערארדענטליכע פערזאמ-לונג פון זשורנאליסטען-סינדיקאט

זונטאג, דעם 1 אקטאבער 1933 קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, פיעטרקאווער 121, 11 א זייגער צום ערשטען טערמין און 11,30 צום צווייטען טערמין, אנ'אויסערארדענטליכע פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון זשורנאליסטען-סינדיקאט.

* * *

דעם היינטיגען פרייטאג קומט פאר (אין דערזעלבער צייט) אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער יודישער סעקציע.

דער שטרייק אין דער מעטא-לורגיע דויערט נאך

(2) נעכטען איז ווידער פארגעקומען א קאנ-פערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאראט צווישען די ארבייטס געבער און ארבייטער אין מעטאלורגיע-בראנזשע.

אויך די דאזיגע קאנפערענץ האט צו קיין רעזולטאט נישט געבראכט, הגם די ארבייטער גייען איין אויף געוויסע הנחות.

די פאבריקאנטען ווילען בשום אופן נישט איינגיין אויף דער אינסטיטוציע פון דעלעגאטען.

אונטערגעווארפען א קינד

(א) אין דעם ווארט-צימער פון דער אפטיי-לונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ (זאוואדזקא 11) האט אנ'אומבעקאנטע פרוי איבערגעלאזט א 2-יאהריג קינד — א מיידעלע. און איז אנטלאפען.

פלוצים געשטארבען דער בע-קאנטער מוזיקער טירנער

(א) אין זיין אייגענער וואוינונג אויף פאדי-לעשנע 4 איז נעכטען פלוצים געשטארבען דער אין לאדז בעקאנטער מוזיקער אלעקסאנדער טירנער.

ר. איזראעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

● 54 ●

די ארבייט איז שוין איצט געגאנגען שנעל פאראויס. די קאסע איז שוין געווען באלד געעפענט און באלד האט זיך די קאסע געעפענט. ס'איז גע-ווען פינף מינוט ביז זעקס.

— געטראפען ווי א גוטער יוד, האט איינער פון די קאסע-ברעכער געזאגט, אראפנעהמענדיג די העדשקעס פון די הענד. איהר, אלטער — האט ער ווייטער געזאגט צו ראזוסקין — האט נאך פינף מינוט צייט אדורכצוקוקען דעם אינהאלט פון דער קאסע און אפציהען פון דאנען.

בעת ראזוסקי האט נאכקאנטראלירט אלע פא-פירען, וואס האבען זיך געפינען אין קאסע, זע-נען בילדע קאסע-ברעכער געשטאנען הינטער איהם און האבען נאכגעקוקט, צי דארט איז נישט פאר-האן קיין מזומן געלד, ווייל לויט זייער אפמאך האט דאס גאנצע געפונענע געלד געזאלט גע-הערען אויסשליסליך צו די קאסע-ברעכער. אין קאַ-סע איז אבער נישט געווען קיין איין גראשען מזומן. די האבען אדורכגעזוכט אלע בעהעלטער-נישען און קליינע קאסעטקעס, אבער אומזיסט, דאס האט די קאסע-ברעכער שטארק דערצערנט און איינער פון זיי האט געזאגט:

— צו אלדע שווארצע יאהר, שטעהט ביי איהם אין שטוב א העניקס-קאסע און אין איהר איז נישט פאראן קיין איין גראשען געלד. איהר, אלטער, וועט אונז שוין מוזען צולייגען יעפעס פאר דער גרויסער ארבייט, וועלכע מיר האבען דא געהאט אדורכצופיהרען.

ראזוסקי האט אבער אפילו שוין נישט גע-הערט, וואס מ'האט צו איהם געזאגט, ער האט דעם קאפ געהאט איינגעגנבען אריינגעשטעקט אין דער עפענונג פון דער קאסע, וועלכע איז געמאכט גע-ווארען דורך די קאסע-ברעכער. ער האט געזוכט, וואס ער האט געדארפט. און דער אמת'ען האט ער גלייך בעמערקט, אז דאס וואס ער זוכט גע-פינט זיך טאקע אין דער קאסע. ער האט דאס אבער נישט געוואלט בעווייזען פאר די קאסע-ברעכער, כדי זיי זאלען איהם שפעטער נישט שאנטאזשירען. ער האט צונויפגענומען די אלע זאכען און זיי שנעל בעהאלטען אין דער טעקע, וואס ער האט זיך געהאט צוגעגרייט. ווען ער האט שוין געהאט אלץ פערטיג, האט ער געזאגט:

— אומזיסט אוועקגעלייגט אזויפיל ארבייט, כ'האב נישט געפונען דאס, וואס כ'האב געזוכט.

— דאס גערט אונז נישט אן, האט א קאסע-ברעכער געענטפערט. מיר האבען צוליב דעם נישט געהאט וועניגער ארבייט. אונזער שכר מוזט איהר אונז דערלאנגען.

— פערשטעהט זיך, אז אייך וועט נישט גע-מינער'ט ווערען, איהר וועט בעקומען אייער שכר, נאך מיט אנ'עודף דערפאר ווייל איהר האט צו דער צייט פערטיג געמאכט די ארבייט. אבער איצט זאלען מיר געהען. ס'איז די העכסטע צייט. איינציגווייז האבען זיך אלע דריי ארויסגערוקט פון צימער, די אלטע האבען זיי געלאזט ליגען אויף דער פאדלאגע מיט א פערשטאפטען מויל. זיי זענען ארויס אונגעשטערט און אויף דער גאס זיך פונאנדער-געגאנגען. אין קאבינעט איז נאר פער בליבען די אלטע פרוי מיט דעם פערשטאפטען מויל. זי איז געלעגען איינגעקארטשעט און מורא געהאט די אויגען צו עפענען, זי האט געהערט ווי די פערשוינען רייסען די קאסע. זי האט ג[illegible]-טערט ווי אין קדחת, נאר האט זיך נישט געקעגט אנרופען, ערשט ווען זי האט זיי געפיהלט, אז די פערשוינען זענען שוין ארויס פון שטוב, האט זי זיך אויפגעהויבען פון דיוואן, ארויסגענומען דאס טיכעל פון מויל און ארויסגעלאפען אויף דער טרעפ. דארט איז שוין קיינער נישט געווען. די יאלטע איז ארויס אויף דער גאס און געמאכט געוואלד. ס'זענען זיך צונויפגעלאפען מענשען און באלד איז אויך געקומען פאליציי.

— הע"מאן טאובע איז צוזאמען מיט נאך צוויי פערוואלטונגס-מיטגלידער פון דער באנק גע געזעסען אין באנק-ביורא און האט געווארט אויף ראזוסקין. פאר דער לאדזשער האנדעלס-באנק איז ראזוסקיס פראפאזיציע נישט געווען קיין אנגענעה-מער ענין. דער באנק האט זיך נישט געוואלט קויפען אזא גרויסען פאקעט נאפט-אקציעס, וועלכע זענען סוף-כל-סוף אויף דער בערזע נישט געווען זיכער. נישט קויפען איז אויך נישט געווען קיין אויסוועג, ווייל אנדערש וואלט די באנק געווארפט צולייגען א גרויסע סומע געלד, אין פאל, ווען די ווארשעווער ראזוסקיס באנק וואלט טאקע גע-ווארפען די אקציעס אויף דער בערזע.

זיי האבען געווארט אויף ראזוסקין, ווייל'ענדיג מיט איהם אדורכקומען, כדי דאס געשעפט זאל געשלאסען ווערען אינערליך און דער סכסוך צווי-שען ביידע בענק זאל נישט דארפען ארויסגעטראַ-גען ווערען אין גאס.

דער זייגער איז שוין געווען נאך זעקס און ראזוסקי האט מען אלץ נישט געזעהען. טאובע האט יערעסמאל ארויסגענומען דעם זייגער און אומגעדולדיג געזאגט:

— אליין האט ער מיר אנגעזאגט צו זיין פינקט-ליך. איבריגענס, ליגט עס דאך אין זיין אייגע-נעם אינטערעס. דערווייל זעהט מען איהם נישט, ס'איז באמת א גרויס וואונדער, פארוואס ער קומט נישט. ס'איז אוועק א מינוט נאך א מינוט און פון ראזוסקין האט מען נישט געהערט. דער זייגער האט שוין געוויזען האלב זיבען, אבער פון איהם איז נישט געווען קיין שפור.

— וואו איז ער אהינגעקומען? פארוואס איז ער נישט געקומען? אפשר איז מיט איהם עפעס געשעהען? איינציגווייז, זיינען טאובען אנגעהויבען איינצופאלען: דעם געדאנק, צי ער האט נישט אמאל א טעות אין דעם גאנצען ענין, צי וויל מען איהם נישט דא דאס אנטון א שפיצעל, צי איז דער מענש, וועלכער איז ביי איהם היינט געווען מיט 2 שעה צוריק טאקע געווען דער באנקיר ראזוסקי פון ווארשא? און וואס מעהר די צייט האט זיך געצויגען, אלץ מעהר האט ער זיך דערין איבערצייגט, אז ער איז געפאלען א קרבן פון עפעס א שווינדעל.

(פארטזעצונג קומט).

וואס יעדער בירגער דארף וויסען!

(איינציגע רעכטליכע אויפקלערונגען)

אין פאל ווען א בעל-חוב אדער מאנער שטארבט

דער טויט פון איינקלאגער אדער איינגע-קלאגטען האט א שטארקע ווירקונג אויף א תביעה-אקציע: ס'ווערט תיכף אפגעשטעלט דער ווייטער-דיגער גאנג פון דער גריכטס און סיי פון דער עקזעקוציע-פראצעדור און דער אפגעשטעלטער ענין קאן פריהער נישט גערירט ווערען פון ארט, כל זמן ס'איז נישט צוועקנעשטעלט געווארען אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם א געזעצליכער פערטרעטער.

אלזא אויב א בעל-חוב אדער מאנער שטארבט אין דער צווישען צייט פון איינטראגען אין גריכט די תביעה ביז'ן שליסען די פערהאנדלונגען מוז באלד אויפ'ן פארשלאג פון פערזאנטערעסירטען צד אפגעשטעלט ווערען דער ווייטערדיגער גאנג פון פראצעס.

דעסגלייכען מוז אויך דער קאמארניק אויפ'ן פארשלאג פון פעראינטערעסירטען צד תיכף אפ-שטעלען די ווייטערדיגע עקזעקוציע-שריט. אין פאל ווען א בעל-חוב אדער מאנער שטארבט צווישען איין עקזעקוציע-סטאדיום און צווייטען למשל און דער צייט פון דער זאיענטשע ביז דער ליציטאציע.

די אפגעשטעלטע אקציע קאן ביי ביידע פראצעדורען אויפסניי פארטגעזעצט ווערען, אויב דער פעראינטערעסירטער צד בעווייזט די איבער-געבליבענע יורשים נאכ'ן פערשטארבענעם אנצו-נעמען די ירושה און ממילא איבערצונעמען די אינטערעסען פון פערשטארבענעם. ווי באלד דאס וואוינארט פון די יורשים איז נישט בעקאנט אדער אין פאל, ווען די יורשים ווילען נישט אננעמען די ירושה, קאן דער פעראינטערעסירטער צד זיך וועגדען אין גריכט, אז ס'זאל בעשטימט ווערען א קוראטאר, וועלכער פערטרעטען די אינטערעסען פון פערשטארבענעם.

אויפ'ן גרונד פון געזאגטען קאן מען קומען צו פאלגענדע אויספיהרען: אויב ס'האנ-דעלט זיך וועגען א פערשטארבענעם בעל חוב, דארף זיין בני בית תיכף וועגען דעם פאל מעל-דען דעם גריכט, וואו דער פראצעס פיהרט זיך אדער דעם קאמארניק, אויב דער ענין געפינט זיך שוין אין סטאדיום פון עקזעקוציע און דער ווייטערדיגער גאנג פון דער געגעבענער פראצעדור ווערט גלייך אפגעשטעלט.

דעמאלט דארף דער מאנער אונטערנעמען א גריכטליכע אקציע וועגען רופען דעם בעל-חובס יורשים איבערצונעמען די ירושה. און אויב דאס איז נישט מעגליך וועגען בעשטימען א קוראטאר צו פערטרעטען זיינע אינטערעסען, ערשט דאן, ווען דעם פערשטארבענעמ'ס אינטערעסען האט איבער-גענומען אנ'אנערקענטער יורש אדער א בעשטימ-טער קוראטאר, קאן לויטן אגורויז אויפן דאזיגען אימשטאנד מצד'ן פעראינטערעסירטען מאנער די אפגעשטעלטע אקציע פארטגעזעצט ווערען.

דעסגלייכען דארף מצד'ן בעל-חוב געמאלדען ווערען וועגען אפשטעלען די גריכטס אדער עק-זעקוציע פראצעדור, אויב דער מאנער שטארבט, אין אזא פאל איז שוין דעם פערשטארבענעמ'ס צד פעראינטערעסירט, אז ס'זאל נעשטעלט ווערען א געזעצליכער פערטרעטער אויפן ארט פון פערשטאר-בענעם. דער זעלבער צד דארף אויך וועגען דעם מעלדען פאר קאמ לויט דעטענץ דעם גריכט אדער קאמארניק און זעהען, אז די אפגעשטעלטע אקציע זאל ווייטער בעוואוינגען ווערען.

ווער וועט זיין דער לאדזשער קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר?

(א) לויט מ'איז אינפארמירט אונז קאנדידירען אויפ'ן אמט פון'ם אויפגעהאנגענעם קרייז-ארבייטס אינספעקטאר ה' וואיטקעוויטש, 3 פעטזאן.

די הויפט-שאנסע האט דער געוו. קרייז-אינס פעקטאר פון 13-טען אבוואד אין לאדז, און דער איצטיגער קרייז-אינספעקטאר אין קיעלץ, אינזש. גורשיקאוסקי.

דער ענין זאל נאך ערלעדיגט ווערען היינטיגע וואך.

סטאראסטווע-געריכט בע-שטראפט 19 פערזאן פאר נאסעז-אוואנטורעס

(א) דעם פאריגען שבת און זונטאג זענען פער-באטירט געווארען א ריהה פאלען פון גאסען-אוואנ-טורעס און פון שטערען די רוה.

דערביי זענען אויסגעהאקט געווארען פיל שויפענסטער און געשעפטען.

די סקאנדאליסטען זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט און נעכטען האט דאס סטא-ראסטווע-געריכט בעשטראפט 19 פון זיי מיט ארעסט פון 7 ביז 14 טאג.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז צווישען די בע-שטראפטע געפינען זיך אויך די יעניגע וואס האבען זיך בעמיהט צו ארויסרופען אונרוהען אויף אנטיסעמיטישן גרונט.

ערב דער שאצונג פון הכנסה-שטייער פאר'ן יאהר 1933

(2) לויט ווי מ'איז אינפארמירט אונז איז די מאָ-רייגע וואך פארגעקומען אין דער האנדעלס- און אינדוסטריע-קאמער אנ'אינפארמאציע- קאמפעניע פאר די מיטגלידער און פערטרעטער פון די מיט-גלידער אין די שאצונגס-קאמיסיעס.

אויף דער דאזיגער קאמפעניע זענען ארום גערעדט געווארען די רעכט און די פליכטען פון די קאמיסיע-מיטגלידער, און דערביי איז ספעציעל אויפמערקזאמקייט געלעגט געווארען דער שאצונג ביים פארשען די האנדעלס-ביכער.

בעשטראפט באז-איינשלעפערס

(א) די דריי באהן-גנבים: אנטאנינא קאוואלעוו-סקא (28 יאהר אלט), יאן בלאנסקי (36 יאהר אלט) און קאזשימיעזש פאנטשעק (30 יאהר) וועגען פאר'ן איינשלעפערן פאסאזשירען אין די באה-נען און בעגנבענען זיי — פערמשפט געווארען צו 4 יאהר טורמע.

Dr. med.
Z.Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז
און לונגען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

דאנערשטאג בילליגער אויספלוג קיין ווארשא

די היגע אפטיילונג פון וואגאן-לי-קוק ארגא-ניזירט אויף דאנערשטאג דעם 28 ה.ח. אנ'איינ-טאגיגען אויספלוג קיין ווארשא.

אפפאהר אין דער פריה און צוריקפאהר אין די אוונט שעה'ן.

בילעטען צו בעקומען אין וואגאן-לי-קוק פיעטריקאווער 64 פון 9 פריה ביז 1 אוונט.

א ראט פון דער האלץ-ווירטשאפט

(אג) תי מיר דערוויסען זיך, וועט דער ראט פון דער האלץ-ווירטשאפט, וואס ווערט איצט אר-גאניזירט, לויטן סטאטוט, האבען פאלגענדע קאמ-פעטענצען: רעפרעזענטירען די אינטערעסען פון דער האלץ פראדוקציע ווי אויך פון דער אינ-דוסטריע און האלץ-האנדעל בנוגע דער רעגירונג: פעסטשטעלען דעם שטאנדפונקט פון די פעראינ-טערעסירטע פאקטארען אין די פראגען פון די אינטערנאציאנאלע פערשטענדיגונגען: פעסטשטעלען די פאסטולאטען פון די פעראינטערעסירטע קריי-זען אויפן געביט פון וואלד און האלץ-פאליטיק; אויסארבייטען פראיעקטען וועגען דעם האלץ עקס-פארט א.אז.וו.

טרינקט נישט קיין רויה וואסער — היט אייך פון בויך-טיפוס.

פון „נותן-לחם"

לויט'ן טראדיציאנעלען מנהג האט די געז. „נותן-לחם" איינגעארדענט אויך היי-יאהר א בית-תפלה אין איהר איינענעם לאקאל אויף סאלנא גאס אויף די ימים-נוראים מיט גוטע חזנים און איינשטודירטען כאר.

אין ערשטען טאג ר"ה פאר קריאת-התורה האט דער פרעזעס פון דער געזעלשאפט פרנס פ. כארי געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט אפעלירט צום עולם נישט צו פערגעסען צו סוב-סקריפצירען די נאציאנאלע הלוואה, אין וועלכער יעדער יוד און בירגער פון דער פוילישער רעפוב-ליק איז מחויב אנטיילצונעמען.

צום סוף גיט אפ דער רעדנער א שטיקעל דין-וחשבון וועגען דער טעטיגקייט פון דער אינ-סטיטוציע-קיך ביי דער געז. „נותן-לחם", וואו 70 פליטים פון דייטשלאנד בעקומען ספעציעל גוט עסען פון 5 געריכטען לכבוד יו"ט און אפעלירט צו שטיצען דעם קאמיטעט פאר היטלערס קרבנות.

אויפרוף צו אלע לאדזשער יודישע פליישער

די פערוואלטונגען פון די אונטען-אונטערגע-שריבענע לאדזשער פליישער-ארגאניזאציעס, ווענדען זיך מיט א הייסע אפעל צו אלע יודישע פליישער, ווי איין מאן צו צייכענען די נאציאנאלע הלוואה.

נעהמענדיג אין אכט, אז די נאציאנאלע הלוואה איז א מלוכה-נויטווענדיגקייט און האט דעם ציל צו פערזיכערען דאס גלייכגעוויכט פון מלוכה בודזשעט, וואס דארף ליגען אין אינטערעס פון יעדען איינציגען בירגער, גלויבען מיר, אז קיי-נער וועט פון דער סובסקריפציע פון דער נאציא-נאלער הלוואה נישט פעהלען און אויף דעם רוף פון דער רעגירונג וועט ער זיין בירגערליכען חוב ערפילען, העלפענדיג דערמיט דער מלוכה צו פערפעסטיגען איהרע נאציאנאלע און מאטעריעלע פונדאמענטען.

גלייכצייטיג רופען מיר אלע פליישער מאסען ווייז זיך צו בעטייליגען אין דער פערזאמלונג וועגען דער נאציאנאלער הלוואה, וועלכע קומט פאר דינסטאג דעם 26 סעפטעמבער, 1933 6 א זייגער אוונט אין לאקאל פון קריסטליכען פליישער-צעך קאפערניקא 46.

1. פליישער און ווארשטען-מאכער צעך, פעטריקאווער 24, (—) גרינבערג, (—) גארדאן.
2. שעכטער, הורטאוויניקעס פעראיין מאד-זשעטשנא 10. (—) אייזען, (—) פעלדאן.
3. קעלבער-שעכטער פעראיין, פאדזשעטש-נא 10, (—) טיפענבאך, (—) ציגאמאן.
4. באלוטער קצבים פעראיין, זגערסקא 84, (—) בלאדי, (—) האכמאן.
5. גראשער הענדלער-פעראיין, אלעקסאנ-דריסקא 8 (—) דזיאלאשינסקי, (—) ווייסקאפף.

פון צענטראלען אויספיהר-קאמיטעט

פון פערבאנד פון יודישע אקאדעמישע זעלבסטהילף-ארגאניזאציעס

דער צענטראלער אויספיהרונגס-קאמיטעט פון פערבאנד פון יודישע אקאדעמישע זעלבסטהילף פעראיינען אין פוילען קאמוניקירט, אז וועלענדיג בייהעלפען די אקאדעמישע יוגענט ביים אויסגע-פינען פאסיגע דירות, האט געשאפען א קאמיסיע פאר דירות-פערמיטלונג, וואו יעדער אקאדעמיקער בעקומט אומזיסט אדרעסען פון פרייע דירות, ווי אויך אלע מעגליכע אינפארמאציעס וועגען זיי — טעגליך (חוץ שבת) פון 10 פריה ביז 7 אוונט גראנישנע 13, וו. 19.

פאר פראווינצער ערלעדיגט מען שריפטליך נאכ'ן צושיקען א פאסטמארקע אויף אנטווארט.

פערזאמלונג פון ראדיא-אבאנענטען

מארגען 7 א זייגער אין אוונט קומט פאר אין זאל פון זגערזשער שטאט-ראט א פערזאמלונג פון ראדיא-אבאנענטען מיט'ן ציל צו ארגאניזירען אין זגערזש אנ'אפטיילונג פון דער לאדזשער ראדיא משפחה. וועלכע וויל אויסבויען א גרויסען אני-שטאלט פאר בלינדע קינדער.

די פערזאמלונג וועט פארקומען ביים אנטייל פון מלוכה'ש און קאמונאלע פארשטעהער.

ראדיא-פראגראם

דינסטאג, ד. 26 סעפטעמבער 1933

11.50 פראגראם אויפ'ן צווייטען טאג, 11,57 צייט-סיגנאל אויס ווארשא, העינאל אויס קראקא, 12,05 מוזיק פון גראמאפאן-פליטעס, 12,25 איבערזיכט פון דער פוילישער פרעסע, 12 33 מע-טעאראלאגישער קאמוניקאט, 12 35 מוזיק פון גראמאפאן-פליטען, 12,55 נאכמיטאג-ידיעות, 13.00 הפסקה, 14.55 מוזיק פון גראמאפאן-פליטעס אין די הפסקות לאדזער קאמוניקאטען, 16,00 לייכטע און טאנץ-מוזיק. 16.45 ערעפנונגס פאסט קעסטעל פון לאדזער „סטשעלצעס", 17,15 סאליסטען-קאנ-צערט, העבריקא לאניעווסקא און יאנינא וויסאצקא. 18,15 פארלעזונג וועגען סקויטען (טראנסמיסיע פון קאטאוויץ), 18,35 קאנצערט פון פוילישער מוזיק, 19,20 פערשידענעס, 19,35 פראגראם פון נעכסטען טאג, 19,40 „אויפ'ן האריזאנט" פע-ליעטאן, 20,00 לייכטע מוזיק, 20,50 אוונט-ידיעות, 21,00 קאמוניקאט פון דער האנדעלס-קאמער, 21.10 פארטעפיאן-קאנצערט פון העינריק שטאמפקא, 22,00 טאנץ-מוזיק, 22 25 ספארט-ידיעות, 22,35 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 22,40 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

17,25 מאסקווא „פלאמען פון פאריז" באלעט. 20.00 פראנקפורט — פוטשיניס אפערע „אנ-דשעליקאס שוועסטער" 20,30 פאריז — סימפא-נישער קאנצערט, 20,45 רוים — סימפאנישער קאנצערט, 21,00, פראג — קאנצערט דיריגענט דאלזשיצקי.

ד"ר העלער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
צוריקגעקעהרט
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אנאבעהיבעטשעבע — לעטשניצע-פרייזן

קהלה-בעאמטע פאר דער נאצ-יאנאלער הלוואה

נעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די בעאמטע אין דער קהלה-קאנצעלאריע און פון אלע קהלה-אפטיילונגען, וועגען דער בעדייטונג פון דער נאציאנאלער הלוואה האט רעפערירט פרעזעס דעפ. מינצבערג. נאכדעם איז בעשלאסען געווארען אז אלע קהלה און ראבינאט-בעאמטע זאלען צייכענען די נאציאנאלע הלוואה אין דער הויך פון 75 ביז 100 פראצענט פון זייער חודשליכען געהאלט.

קאנטאר משה פרייס דאווענט יום-כיפור אין פילהארמאניע

די ראש השנה'דיגע תפלות פון ה' משה פרייס אין פילהארמאניע האט דעם יונגען קאנטאר פערשאפט א נאמען פון די בעסטע פון אונזערע קאנטארען.

הן אכצט זינגער און הן אלס בעל נוסח האט ער זיך ארויסגעוויזען אלס ערשט קלאסיגע קראפט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	79.00
3 פראצענטיגע בוראוולאגע —	38.00
4 „ דאלארובקא —	48.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	50.25
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	42.50
8 „ לאדזער „ „	40.00
ענגלישער פונט — — —	27.85
דאלאר — אפיצ. 5.89, נישט אפיצ. —	5.80
גאלד-דאלאר — — — —	9.05
גאלד-רובל — — — —	4.77
דייטשער מארק — — —	2.09

190 יאהר זינט דער פאטער פון די ראטשילד'ס איז געבוירען געווארען

(ענדע פון 5-טע זייט).

האבען אזוינס. ראטשילד אליין האט נישט גע-קענט צוריקגעבען דעם פרינץ זיין פערמעגען, ווייל ווען ווילהעלם איז צוריקגעקומען פון גלות, אין יאהר 1813, איז שוין מאיר אנשעל נישט געווען מעהר צווישען די לעבעדיגע.

די טשארטקאווער חסידים ווילען נישט אנ-דערש, נאר, אז זייער רבי איז געווען דער, וואס האט געבענשט מאיר אנשעלן מיט גרויס עשירות, און אט, וואס די חסידים דערצעהלען:

מאיר אנשעל איז בחור-ווייז געווען א משרת ביים טשארטקאווער רבין, ר' הערשעלע, שפעטער האט ער חתונה געהאט מיט א מיידעל פון סניאַ-טין וואו ער האט זיך געעפענט א קרעמעל און עס איז איהם גוט אוועק...

איינמאל, אין אנ'ערב-פסח, בעת דער רבי האט בודק חמץ געווען, האט ער זיך געכאפט, אז דער ביטעל מיט פינף הונדערט דוקאטען, וואס איז געלעגען ביי איהם אין שופלאד, איז פער-שוואונדען געווארען. דער רבי האט דערפון גע-האט גרויס צער, ווארום דאס געלד איז נישט גע-ווען זיינס, נאר עס האט געהערט צו פערשיעדענע ארימע כלות, וועלכע האבען ביי ר' הערשעלען איבער געלייגט דיזער נדן. מען האט לאנג געקלערט וועגען דער גנבה, ביז מען האט זיך דערמאהנט אין מאיר אנשעלן. דער חשד איז געפאלען אויף איהם ווייל א סך האבען געטענה'ט: ווי אזוי איז ער דאס פלוצים געווארען א גביר? פון דער קרעמ אין סניאטין? דאס קען נישט געמאהלט זיין. נישט אנדערש, נאר דער געוועזענער משרת האט א האנד אין דעם....

(ענדע קומענדיגען)

Dr. med.
Czarnożył
POWROCIŁ
AL. KOSCIUSZKI 69, tel. 224-94
Godziny przyjęć od 9–10 i od 4–6 popoł.

קלאנג-קינא
CAPITOL
אין די הויפט-ראלען:

היינט גרויסע פרעמיערע!
„דאס הארץ פון אריז"
WALLACE BEERY i RICARDO CORTEZ
אנהויב 4.30 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג

ס'איז נאר וואס ארויס פון דרוק אן אינטערעסאנט בוך פון דעם יונגען יודישען פובליציסט
אריה שטרייט
א. ד. ג.
„געטהא און די פוילישע יודען"
אין דעם בוך ווערט צום 1-סטן מאל אין דער יוד. שפראך בכלל אויף'ן כמעט פון גייע און נאך אומפארטייאישע מאטעריאלען ... און מיט א גרויסער בקיאות ארומגערעדט אין א ליכטיגער און פאפולערער פארם דער שייכות פון'ם גראסען דיזעלבען דיכטער געטהע צו יודען בכלל און צו פוילישע יודען בפרט.
פרייז פון בוך 1.50 זל. פאר די לייענער פון „נייעם פאלקסבלאט" א הנחה פרייז 1 זל. שוין פון פארטא.
געגען נאכנאהמע ווערט נישט געשיקט.
שרייבט פאר בעשטעלונגען און געלד-איבערווייזונגען:
Leon Streit, Stanisławów; Łosina-Wola 117/II.
אדער אדמיניסטראציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

ווארשאווער שירמס פון
שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאליכטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו מאנופאקטור-פרייזען.
נעהמט אן צום רעפאראטור אלערליי שירמס און שטעקענס.

Dr.
J. HERSZFINKIEL
זשעלאזנא 8a
טעל. 111-87
צוריקגעקעהרט

דעם 23 ר.ח. אין פערלמוטער געווארן
דורך א צוריקגעגעבענער פערזאן
א שניר פון 50 אמת'ע פערל
מיט א ראנט-שטיינער.
דער אנטשעקט איז אנ'אנגענעקען און מען בעט דעם ... אבצוגעבען אויף פעטריקאווער 225, וואהנ. 6 פון 11.30-8 און פון 1-5 נאכמיטאג.
געגען אהויכע בעלוינונג
די ענטשפרעכענדע בעווארנישען וועגען אונלעגאלען קויפען וועלען געמאכט געווארן.
5214

ספרים, טליתים
מחזורים, סליחות,
שול-ביכער, שרייב-מאטעריאל
25 פראצ. ביליגער!
וואסקאדניא 34, פראצ.-געשעפט
ווי אויך אפענגאנג דורכ'ן טויער.
צו בעקומען אלע ארט ספרים און לערהביכער, ספעציעלער אויסוואהל פון מחזורים. אויך סוג פוילישער איבערזעצונג, ש"ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים, מלחמות, נארטלעך, קאפלעס, ציצית, מזוזות, טשטעך תפילין, צום נוצען שול-ספזים, שרייב-מאטעריאל, אלערליי שול-ביכער, אויך שרייב-...
וואסקאדניא 34, פראצ.-געשעפט
אדער דורכ'ן טויער.
פון זאפארט צו פארדינגען א האלב געוועלב אויף את רגים.

קאמיסיאנס-לאגער
פון פערשידענע מאדערן
מעבעל
נייעס און גענוצטע בעקומט איהר צו די ביליגסטע פרייזען נור ביי
א. ווייצמאן
שענקעוויטשא 6.
בעמ.: איך קויף פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, נייה-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען א.ז.וו.
5008

Doktór
ŁAGUNOWSKI
powrócił
Piotrkowska 70
róg Traugutta
Tel. 181-83.
choroby skórne weneryczne imoczopłciowe Gabinet Roentgenoleczniczy.
Przyjmuje od 8[30] do 10 i 1 — 2[30], od 6 do 8[30] w w niedziele i święta od 10 1.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

צאהן-ארצט
St. Gelberg
14 זאוואדסקא 14. טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 10-2 און פון 4-7 אי'

שעכער „מאשיו"
איינגעשיקט, אגענטורן אויסוועצונגען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

קליינע
אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

עס ווערט געזוכט קוואליפיצירטע שטריקערס צו סוויטערס. צו מעלדען זיך ציגעל-באנע 20, פראנט, 3. שטאק, וו. 8, ב. סיני.
5209

קוואליפיצירטער שפולער (ריקע) אויף קראסט ווערט געברויכט ביי דימאנט, נאוואמיעסקא 29.
5207

ס'ווערט געזוכט שליסען-ארבייטער צו סוויטערס. מען נעהמט אן צו קראצען. פילסודסקיעגא 26, סאקאלאווסקי.
5204

א מאשינערין צו סוויטערס ווערט געזוכט קאמיענא 9, מייערסאוויטש, ווי אויך צו טאשמא-וושעקסען.
5209

א שטריקערין מיט א אייגענער א סוויטער-מאשין, בעלד נעצעהנט, ווערט געזוכט ביי קאווענשטאווסקי, אנאנסא 6, וו. 10.

א לערן-מיידעל צו נייהען פוטערס אין זוכט. קאנסטאנטינער 6, וואהנ. 18.

שטריקער-ארבייטער ווערען געזוכט וואסקאדניא 15, ביי זיבעלמאן.
5216

א שטריקער און א קוואליפיצירטע מאשין-נייהערין קענען זיך מעלדען אויף זאכאדניא 19, ביי פעסער.
5220

שטריקער צו 10-ער און 12-ער מאשינען ווערט זאפארט געזוכט ביי ראפאפארט, אנדראדאווא 9, אין 3. הויף, לינקע אפיציני.
5223

Zdolna prezentująca ekspedjentka branży konfekcyjnej poszukiwana. Zgłosić się Główna 1, Konfekcja damska. 5222

ראקאלעז

א געוועלב און א שטוב מיט א קוך אין בעסטען צענטרום שטאט נישט ווייט פון דער ניי-שטאט צו פארגעבען. — אפערטען אונטער „B. T." אין אדמיני.

איבערגעבען א שעהן געוועלב מיט א וואהנונג, פריש רעמאנטירט, אין בעסטען צענטרום, פאסיג אויף יעדען ... ביזנעס. צו בעזעהן אויף א רעווירט. זילבערבערג, שרודמיעסקא 7.
5221

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געווארן א נומער פון א פארקויפט ... א לעגיטימאציע אויפ'ן נאמען ... ליכטמאן, ווי אויך א פיר-טעקס. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אבצוגעבען אין אדמיני.
5210

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantora
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאזנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1-3 און פון 6-8 א.וו.
לעמשניצע-פרייזען.

כירורגישער קאבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפאטערקעס, הייל-שעקטען א.א.א.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7.30 ביז 8.30 א.וו.
לעמשניצע-פרייזען.

Dr. med.
E. Reicher
ספעצ. פאר מענער-שוועכע, קינדערלאזיגקייט-בעהאנדלונג בעדאנקונג
פאלאקיאווא 28, טעל. 201-93
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8-11 פריה און פון 5-8.
זונטאג און פייערטאג פון 9-1.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

אי בר אוריין הוא יאי
(מנחות נ"ג)
אין אלע ראכעטען עינים ווי: פאראס, קאוועס, סאנדאווע, וואקסאווע, פר. עקסטען פון: שוזעת, ליקווידאציע, דושיזישהיטען, קויף און פערקויף א.ז.וו. אינפארמיר, רעדאגירט און ערלעדיגט לויט'ן אוסטאט
רעכטסאנ.
י. ה. בוזין, לאדז,
3 אגראדאווא 3
טעל. 191-48
(עקזיסטירט זייט 1910)
...
פ.ס. פאר שפעקולאנטען אלע ארט אינפארמאציעס (פראקטיש) בחנם.

Dr. med.
S. KRYNSKA
הויט און ווענערישע קראנקהייטען
(פרויען און קינדער)
נעמט אן פון 9-11 פריה און 3-4 נאכמ.
34 SIENKIEWICZA 34
telefon 146-10.

Dr. med.
Z. Datyner
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעהמט אן פון 2-3 און פון 6-8.

Dr. med.
LEON FUCHS
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף וואלטשאנסקא 65
(רוג אנדזשעיא) טעל. 172-44

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8-11 און פון 3-7 א.וו.
זונטאג און יום-טוב פון 9-1 פארטאג.
בעזונדערער ווארט-זאל פאר פרויען.

Lekarz-Dentysta
HELMAN-HERSZDERFEROWA
האט בעניים די אויפנאהמען
ŚRÓDMIEJSKA 7 (Cegielniana)
3-טער שטאק, פראנט
נעמט אן פון 10-1 און פון 3-7 נאכמ.

צאהן-ארצט
טאנדאווסקא
51 גלובנא 51
(ווינקעל קילינסקעגא), טעל. 174-93
נעהמט אן צו לעמשניצע-פרייזען פון 9 פריה ביז 8 און זונטאג פון 10-12 א.וו.
רענטגען-פאטאגראפיעס מאלוס-בעלייכטונג. קינסטליכע ציינער.

זיכערע הילף און א רפואה!
אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער-גיפטונג פאר מענער, פאר פרויען און קינדער. פערשידענע קאליקעס. פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, וויל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס און א מענשען ... אין דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך אפעראציעס ... טריט ... פון די הויקערס ... שפעציעלע ... צום הייל-בעהאנדלונג ... פון ... ספעציעלע ... ווי אויך קונסטליכע ... פוס.
... צו באזוכען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס ... פון די ... פראפ. ד"ר בערנאטש, פראפ. ד"ר י. מאריאלער. פראפ. דר בר. קיעלצאוואסקי א.א.וו.
מיר נעהמען אויך ... פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דוקט. י. ראפאפארט, ה' אינהאבער אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) ... אין אויך בעדאנקען ... פון א שווערע ... פארציע ... די ... עטליכע ... די ... נערווען ... הייל ... צו דאנקען ... נאך א קורצער צייט בין איך געזונט ...
לייזער טאביאש, לאדז, נאוואמיעסקא 7, 3. שט.

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפיהרט.
און אנאנסירונגען איבער שטאט.

פאר'ן טעקסט ... פאר 20 גראשען פאר'ן פערזאנען ... אויף 1 ... פאר'ן ... אונטער א ... ביי ... אין ...	א געוויסע ... צום ... אינהאלט ... אין פאר ... די ...	אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז 1 — 4 זל. מאנאט ... פראווינץ — 5 זל. ... אויסלאנד 7 זל. אמעריקא 1 — דאל.	נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (שפאלטען אין דער זייט) ... 100 ... — 10 גר. ווארט	אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה: 1. פריטאג ... ערב-יו"ט — 24 גר. אין דער זייט שפאלטען; טעקסט — 40; — 18 —; — 12 טעקסט; ... טעקסט 50 פראצ. פריער

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.